Гос. книжная палата УзССР

*Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!*

**КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ**

# ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг газетаси

ГАЗЕТА 1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

15 СЕНТЯБРЬ, 1982 ЙИЛ. ЧОРШАНБА № 210 (2,616). Баҳоси 3 тийин.

# ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Боёвут ва Гулистон районларининг хўжаликларида 1982—1985 йилларда чорвачиликни ривожлантириш ҳамда гўшт, сут, тухум ва озуқа етиштиришни анча кўпайтириш борасидаги тадбирларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига мазкур районларнинг тадбирларини колхозлар, совхозлар, фермаларда кенг муҳокама қилиш, чорвачиликни жадал ривожлантириш, гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш, чорва ва паррандаларни кўпайтириш ҳамда маҳсулдорлигини ошириш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаш, 1982—1985 йилларда планлар ҳамда мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш таклиф этилди.

## БОЁВУТ РАЙОНИНИНГ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1982 ЙИЛ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1982—1985 ЙИЛЛАРДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ БОРАСИДАГИ ТАДБИРЛАРИ

Боёвут районининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съездининг ва КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленумининг мамлакат Озиқ-овқат программаси тўғрисидаги қарорларини бажара бориб, чорвачиликни ривожлантиришда муайян муваффақиятларга эришдилар.

1981 йилда колхозларда ва давлат хўжаликларида 1,1 минг тонна гўшт, 6 минг тонна сут, 600 минг дона тухум етиштирилди. Чорва ва паррандалар кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди, ем-хашак базаси мустаҳкамланди.

КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қароридан келиб чиқадиган вазифаларга мувофиқ район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ходимлари резервлардан, илм-фан ютуқлари ва илғор тажрибадан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш, иш самарадорлиги ва сифатини ошириш ҳисобига 1982 — 1985 йилларда чорвачиликни янада жадал ривожлантиришга эришишга қарор бердилар.

1982—1985 йилларда ички резервлардан оқилона фойдаланиш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирларда ўн биринчи беш йиллик охирига бориб колхоз ва совхозларда гўшт етиштиришни 3,3 минг тоннага етказиш ёки 1981 йилдагига қараганда 3 баравар ошириш, сутни 11 минг тоннага етказиш ёки 1,8 баравар ошириш, тухумни 2 миллион донага етказиш ёки 1,6 бараварга кўпайтириш кўзда тутилган.

Ўртага қўйилган вазифаларни сўзсиз бажариш учун чорва ва паррандаларни кескин кўпайтириш ҳамда ўн биринчи беш йиллик охирига бориб, қорамолни 9,5 минг бошга, шу жумладан сигирларни 3,5 минг бошга, чўчқаларни 28 минг, қўй ва эчкиларни 5,3 минг бошга, паррандаларни 66 мингтага етказиш мўлжалланмоқда.

Наслчилик ишини такомиллаштириш, чорва ва паррандаларни парвариш қилишнинг илғор методларини жорий этиш, яхши боқишни ташкил этиш асосида чорва ва паррандалар маҳсулдорлигини оширишга эришилади, ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган ўртача сут миқдори 3200 килограммга, ҳар бош қорамолнинг гўштга топшириладиган ўртача вазни 400 килограммга, чўчқалар вазни 105, қўй ва эчкилар вазни 50 килограммга етказилади. Подани урчитиб кўпайтириш ва наслчилик сифати яхшиланади, сунъий урчитиш кенг ва ҳамма жойда жорий этилади, ҳар юз бош сигирдан камида 85 та бузоқ, ҳар юз бош совлиқдан 110 та қўзи ва ҳар юз бош чўчқадан 3060 та чўчқа боласи олинади, ёш ва етилган чорва моллар тўла сақлаб қолиниши таъминланади. Ғунажинлар етиштириладиган ихтисослаштирилган «Прогресс» хўжалиги ишига алоҳида эътибор берилади, 1983 йилда унинг қуввати 3 минг бошга етказилади ҳамда колхоз ва совхозларга ҳар йили камида 1000 бош сермаҳсул ғунажинлар реализация қилиниши таъминланади.

Ем-хашак базасини янада мустаҳкамлаш кўзда тутилади. Шу мақсадда беда ҳосилдорлигини гектаридан 200 центнерга, маккажўхори силос поясини 400 центнерга, озуқабоп илдиз меваларни 800 центнерга етказиш мўлжалланмоқда. Дағал хашак тайёрлаш 1,6 баравар, шу жумладан беда пичани тайёрлаш 3 баравар, силос тайёрлаш 1,5 баравар, витаминли ўт талқони тайёрлаш 2,7 баравар, озуқабоп илдиз мевалар тайёрлаш 3 баравар оширилади. Ем-хашакни тайёрлаш, асраш ва ундан фойдаланиш технологияси яхшиланади.

Корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида чорвачиликни ривожлантиришда ёрдам берилади. Аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларида чорвачиликни ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар вужудга келтирилади. Колхоз ва совхозларнинг барча далачилик бригадасида чорва ва паррандa боқишни йўлга қўйиш мўлжалланади.

Белгиланган мақсадларга эришиш учун партия ташкилоти, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ҳамда совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари фермаларнинг меҳнаткашларини барча далачилик бригадасида чорва ва паррандa боқишни йўлга қўйиш мўлжалланади.

Белгиланган мақсадларга эришиш учун партия ташкилоти, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ҳамда совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари фермаларнинг меҳнаткашларини барча мавжуд ички имкониятлар ва резервларни ишга солишга, Озиқ-овқат программасини ҳал этишга муносиб ҳисса қўшмоқ учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга йўлламоқдалар.

**Тадбирлар колхоз, совхоз, комплекслар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари чорвадорлари коллективларида муҳокама этилиб қабул қилинган.**

## КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1982 ЙИЛ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1982—1985 ЙИЛЛАРДА ГУЛИСТОН РАЙОНИ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ГЎШТ ВА ЧОРВАЧИЛИКНИНГ БОШҚА МАҲСУЛОТЛАРИНИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ТАДБИРЛАРИ

Район колхозлари ва давлат хўжаликлари КПСС XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программаси ва уни амалга ошириш тадбирлари тўғрисида»ги докладида баён этилган таклифлар ва хулосаларни тўла — тўкис маъқуллаган КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленумининг қарорларини амалга ошира бориб, чорвачиликни ривожлантиришда муайян муваффақиятларга эришдилар. Чорва ва парранда кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги анча ошди, ем-хашак базаси мустаҳкамланди.

Район меҳнаткашлари партиянинг оталарча ғамхўрлигига амалий иш билан жавоб қайтариб, ўз ишлари учун Озиқ-овқат программасини амалга оширишни асос қилиб олиб, ўн биринчи беш йиллик охиригача гўшт етиштиришни тирик вазнда 2,5 минг тоннага етказишга ёки 1981 йилдагига нисбатан тўрт баравар кўпайтиришга, сут етиштиришни 10,7 минг тоннага етказишга ёки 1,8 баравар кўпайтиришга, тухум етиштиришни 1,8 миллион донага етказишга ёки 3,6 баравар кўпайтиришга қарор қилдилар.

Ўртага қўйилган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун қуйидаги тадбирларни амалга ошириш белгиланди:

Колхоз ва совхозларда беш йиллик охирида қорамоллар ўн минг бошга, шу жумладан, сигирлар тўрт минг бошга, чўчқалар 21 минг бошга, қўй ва эчкилар тўрт минг бошга етказилади.

Наслчилик ишини такомиллаштириш, чорва ва парранда боқишнинг илғор усулларини жорий этиш, чорвани сифатли озиқлантиришни ташкил қилиш, комплекслар ва фермаларга зооветеринария хизмати кўрсатишни яхшилаш, ёш молларни ўстиришни ва қорамолларни сўқимга боқишни интенсивлаш асосида чорва ва парранда маҳсулдорлигини ўстиришга, ҳар бир сигирдан сут соғиб олишни ўрта ҳисобда уч минг килограммга ёки эришилган даражадан 500 килограмм оширишга, қорамолнинг гўштга топшириладиган ўртача вазнини камида 400 килограммга, чўчқалар вазнини 110 килограммга, қўйлар вазнини 50 килограммга етказишга эришилади.

Чорвани урчитиб кўпайтириш яхшиланади, ҳамма жойда сунъий урчитиш усули қўлланилади ва ҳар 100 бош сигирдан камида 90 та бузоқ, ҳар юз бош совлиқдан 110 тадан қўзи ва ҳар юз бош чўчқадан 2200 та чўчқа боласи олинади.

Ғунажинлар етиштириш учун ихтисослаштирилган «Ленин йўли» хўжалигининг иши яхшиланади. Хўжаликнинг қуввати 1982 йилнинг охирида 3,5 минг бошга етказилади ва ҳар йили район колхоз ва совхозларига камида минг бош сермаҳсул ғунажинлар сотилади.

«Комсомольский» совхозининг 5 минг бош чўчқа боқиш учун мўлжалланган чўчқачилик комплексининг биринчи навбати 1982 йилда ва 5000 бош чўчқа учун мўлжалланган иккинчи навбати 1983 йилда қуриб битказилади.

Колхоз ва совхозларда паррандачилик ва чўчқачиликни янада ривожлантириш таъминланади, мавжуд чорвачилик бинолари реконструкция қилинади ва кенгайтирилади. Ташкилотлар ва корхоналарнинг ёрдамчи қишлоқ хўжаликларида, аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларида чорвачиликни янада ривожлантириш учун зарур шароитлар яратилади. Райондаги барча далачилик бригадаларида чорва ва парранда боқиш ташкил этилади.

Ем-хашак базасини янада мустаҳкамлашга эришилади, шу мақсадда:

— райондаги ҳамма хўжаликларда алмашлаб экишни ўзлаштириш 1983 йилда тугалланади, ҳар гектар ердан 200 центнер беда пичани олинади;

— силос учун маккажўхори ва озуқабоп илдизмевалар энг қулай агротехника муддатида экиш таъминланади, ҳар гектар ердан камида 500 центнердан кўкпоя, 500—600 центнердан хашаки лавлаги олинади;

— озуқабоп экинларни такрорий, аралаш ва оралатиб экиш усуллари кенг қўлланилади;

— ташкилотчилик ва сиёсий иш савияси оширилади, ферма ҳар бир меҳнатчисининг белгиланган марраларни муваффақиятли бажариши учун социалистик мусобақа кенг авж олдирилади.

**Ушбу тадбирлар колхоз, совхоз ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари чорвадорлари коллективларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.**

## МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Андижон области меҳнаткашлари давлатга полиз маҳсулотлари сотиш йиллик планини муддатидан илгари адо этдилар. Пландаги 117 минг тонна ўрнига 124 минг тоннадан зиёд маҳсулот топширилди.

* * *

Жиззах области деҳқонлари ҳам полиз маҳсулотлари сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Улар давлатга 21 минг тонна ўрнига 21,3 минг тонна маҳсулот топширдилар.

### ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛОВЧИЛАР РЕЗЕРВИ

Мирзачўлнинг турли районларида «Ховос» совхозининг дағал хашак ёки ўтўлан ортилган автомашиналари ва трактор тележкаларини учратиш мумкин.

Хўжалик меҳнаткашлари чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун, мустаҳкам ем-хашак запасини тайёрлаш йўлида қўшимча резервларни қидириб топдилар. Улар коллекторларнинг қирғоқлари, пахтазорларнинг четларидан ем-хашак тайёрлай бошладилар. Хўжалик ем-хашак тайёрловчилари камида ўн минг тонна ем-хашак тайёрлашга аҳд қилганлар. Совхозда янтоқ, қамиш ва пичан ўриб олиш учун махсус бригадалар тузилган.

(ЎзТАГ).

## ЎЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 14 сентябрга бўлган

**МАЪЛУМОТ**

(планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Бухоро | 2,29 | 24,91 | 0,13 | 0,17 |
| Хоразм | 2,55 | 20,43 | 1,00 | 2,77 |
| Навоий | 1,52 | 15,74 | 0,19 | 0,53 |
| Сурхондарё | 1,71 | 15,57 | 0,92 | 5,41 |
| ҚҚАССР | 1,79 | 13,18 | 0,54 | 1,15 |
| Андижон | 1,73 | 12,43 | 0,01 | 0,02 |
| Наманган | 1,70 | 12,33 | 0,16 | 0,36 |
| Фарғона | 1,79 | 11,47 | 0,05 | 0,06 |
| Қашқадарё | 1,47 | 11,40 | 0,55 | 1,54 |
| Самарқанд | 1,20 | 10,22 | 0,18 | 0,34 |
| Тошкент | 2,41 | 7,18 | 2,11 | 4,82 |
| Жиззах | 0,33 | 2,03 | 0,04 | 0,05 |
| Сирдарё | 0,36 | 1,82 | 0,16 | 0,30 |
| Республика бўйича | 1,63 | 12,26 | 0,49 | 1,43 |
| *Шу жумладан ингичка толали пахта:* | | | | |
| Сурхондарё | 1,51 | 12,63 | 0,73 | 2,04 |
| Бухоро | 0,55 | 12,38 | — | — |
| Наманган | 3,68 | 8,48 | — | — |
| Навоий | 3,03 | 7,68 | — | — |
| Қашқадарё | 0,82 | 6,24 | — | — |
| Республика бўйича | 1,33 | 10,43 | 0,43 | 1,19 |

# ФАЛАСТИН ОЗОДЛИК ТАШКИЛОТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ЯСИР АРАФАТГА

Азиз ўртоқ Арафат!

Исроилнинг Ливандаги агрессиясига қарши курашда кўрсатилган сабот ва қаҳрамонлик учун хайриҳохлик ва таҳсин туйғуларини изҳор этиш учун барча совет кишилари номидан Сизга, Фаластин Озодлик ташкилотидаги сафдошларингизга, барча фаластинлик жангчиларга мурожаат этаяпман.

Ғарбий Байрутни Исроил агрессиясидан қаҳрамонона химоя қилган фаластинлик ватанпарварлар Фаластин халқининг миллий-озодлик кураши тарихига энг ёрқин саҳифалардан бирини ёздилар. Бу жанг ўз иши ҳақлигига ишончи комил бўлган, ўз озодлигини ва қонуний ҳуқуқларини қаттиқ туриб химоя қилаётган халқни империалистик агрессия ва бедодлик бука олмаслигини яна бир бор тасдиқлади.

Фаластин Озодлик ташкилоти раҳбарларининг Ливан пойтахти тинч аҳолиси қирилишига ва унинг батамом вайрон бўлишига йўл қўймаслик учун Фаластин отрядларини Байрутдан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги инсонпарварлик қарори бутун дунёда юксак баҳоланди. Ваҳоланки, Исроил ҳарбийлари жўрттага аҳолини қириш ва Ливан пойтахтини вайрон қилишни кўзлаган эдилар.

Агрессорлар ва уларга ҳомийлик қилаётган кимсалар ўзларининг бош мақсадларига эриша олмадилар — Фаластин Озодлик ташкилотини йўқ қилиб ташлай олмадилар. Фаластинликлар намойиш этган мардлик ва сиёсий масъулият туйғуси ҳамма жойда зўр ҳурмат қозонди, Фаластин Озодлик ташкилотининг халқаро позициялари эса анча мустаҳкамланди.

Айни вақтда интервенциячиларнинг қонли жиноятларини бутун инсоният қаҳр-ғазаб билан қоралади, бу эса Исроил ҳукмрон доираларининг халқаро майдондаги якколанишини янада чуқурлаштирди.

Ливандаги фожиа учун Исроил билан бирга Америка Қўшма Штатлари ҳам жавобгардир. Айни АҚШ агрессорларни ажал келтирувчи қурол билан таъминлади. Айни у агрессияни сиёсий ва дипломатик йўллар билан ниқоблаб турди. Ҳозир ҳам АҚШ фаластинликларнинг ўзи тақдирини ўзи белгилаш ва ўз давлатини тузишдан иборат муқаддас ҳуқуқини инкор қилишга уринмоқда.

Шу синов дамларида мен яна бир бор таъкидлайманки: Совет Иттифоқи фаластинлик араб халқи ва унинг бирдан-бир қонуний вакили — Фаластин Озодлик ташкилоти тарафида бўлиб келди ва унинг тарафида тураберади. Фаластинликларнинг ҳаққоний иши пировард натижада тантана қилишига ишонамиз. Уларнинг ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун курашда сафларни тағин ҳам маҳкамроқ жипслаштириш йўлидаги қатъияти бунинг гаровидир. Араблар дунёсидаги барча ватанпарвар кучлар Сиз билан ҳамдамдирлар, ер юзидаги барча софдил кишилар сиз билан бирдамдирлар.

Ҳурмат билан Л. БРЕЖНЕВ.

# КУНЛИК ЎСИШДА БУХОРО, ХОРАЗМ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРИГА ТЕНГЛАШИНГ!

**14 СЕНТЯБРЬ ЭРТАЛАБГАЧА РЕСПУБЛИКА ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИГА 721.965 ТОННА ПАХТА ТОПШИРИЛДИ. ЎТГАН КУНИ ПАХТАЗОРЛАРДАН 95.918 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТЕРИБ ОЛИНДИ.**

Республика пахтакорлари мусобақасида **Бухоро ва Хоразм областларининг заршунослари пешқадамлик қилмоқдалар.** Бу областларнинг пахтакорлари мавсум бошидан буён тегишли равишда 119.712 ва 82.727 тонна хом ашё тайёрладилар. **Иккала область деҳқонлари, шунингдек Тошкент области заршунослари** ҳам бир кунда йиллик планнинг 2 процентидан кўпроқ пахта тайёрламоқдалар.

### Сурхондарё

Ленин йўли районидаги Қосим Раҳимов номли совхознинг **Худойберди Суюнов бошлиқ бригадаси азаматлари пахта тайёрлаш йиллик планини уддаладилар.** 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,7 центнердан ҳосил кўтарилди. Бригада деҳқонлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, ҳосилдорликни 45 центнерга етказишга қарор қилишди.

Ҳосилни механизмлар ёрдамида териб олишда **Будённий номли совхоздан Хўжамқул ва Поён Рустамовларнинг оилавий экипажи энг яхши натижага эришаётир.** Улар агрегат бункеридан кунига 24 тонна хом ашё бўшатмоқдалар.

Шу хўжаликдан **ака-ука Сафаровлар, Ленин номли совхоздан ака-ука Хўжаёровларнинг оилавий экипажларидаги ҳар бир механик-ҳайдовчи кунига 8—9 тоннадан дурдона теришга эришаётир.**

Қўл теримида Денов районидаги **Охунбобоев номли колхоз теримчиси Марям Бойматова пешқадамлик қилаётир.** У ҳар куни эл хирмонига 250 килограммдан ошириб дурдона тўкмоқда.

### Хоразм

Область хўжаликларида механизациялашган терим кўлами кун сайин кенгаймоқда. **13 сентябрь куни область далаларида 534 агрегат ишлатилди ва уларнинг ҳар бири ёрдамида 5 тоннадан пахта териб олинди.** Боғот ва Хазорасп районларида бу кўрсаткич 6,3 тоннага етди.

**Қўл теримида 143.317 киши иштирок этди ва ҳар бир теримчи ҳисобига ўртача 59 килограммдан пахта тўғри келди.** Қўшкўпир райони меҳнаткашлари теримда энг юқори кўрсаткичга эришдилар. **Бу ерда ҳар бир теримчининг ўртача кунлик иш унуми 68 килограммни ташкил этди.** Гурлан районида эса ҳар бир теримчи 64 килограммдан хом ашё терди.

Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозининг **Тўлғаной Маткаримова бошлиқ бригадаси заршунослари областда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар.** Заршунослар 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтардилар. Топширилган пахтанинг 80 проценти бункерлардан бўшатилди.

### Қашқадарё

Қарши районидаги С. Раҳимов номли совхознинг Ибод **Хамроев бошлиқ бригадаси йиллик планни уддалади.** Бу ерда 45 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил кўтарилди. Пешқадам коллектив ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш учун кураш бошлади.

**ҒИЖДУВОНЛИКЛАР КУНЛИК ЎСИШНИ 3,5—4 ПРОЦЕНТГА ЕТКАЗМОҚДАЛАР** ⊙ ОЛТИНКЎЛ РАЙОНИДА ҲАР БИР ТЕРИМЧИ ҲИСОБИГА 85 КИЛОГРАММДАН ПАХТА ТЎҒРИ КЕЛАЁТИР. ⊙ **«ҚИРМИЗИ ДОН» КАРВОНЛАРИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ.** ⊙ ФЕСТИВАЛЬ ҚАТНАШЧИЛАРИ ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА.

Юбилей йилида эл хирмонига 16 тонна дурдона тўкиш мажбуриятини олган Шаҳрисабз районидаги «Ўзбекистон Компартияси XX съезди» колхозининг чевар теримчиси **Ортиқ Бекназарова кунига 250 килограммгача пахта тераётир.**

### Андижон

Область пахтакорлари меҳнат беллашувида **Олтинкўл райони заршунослари пешқадамлик қилмоқдалар.** 13 сентябрь куни район далаларида 14.270 теримчи ишлади ва уларнинг ҳар бири ўртача 85 килограммдан пахта терди.

**Область пахта тозалаш заводларида эса янги ҳосилни қайта ишлаш қизғин тус олди.** Мамлакат тўқимачилик корхоналарига 6 минг тоннадан зиёд тола жўнатилди.

Хўжаобод районидаги **«Ленинград» колхозидан Раъно Ботированинг оилавий звеноси СССРнинг 60 йиллиги шарафига мавсумда 60 тонна пахта териш мажбуриятини олди.** Тўрт кишидан иборат бу оилавий звено 13 сентябрь куни эл хирмонига 1 тонна хом ашё тўкди.

Ленин районидаги **41-автобаза ходимлари «Коммунизм» колхози пахтакорларига катта ёрдам бермоқдалар.** Улар мавсум бошлангунга қадар терим техникасини ремонт қилишда иштирок этган эдилар. Ўтган якшанба куни эса автобаза коллективи 5 тонна хом ашё териб берди. Автомобилчилар мавсумда 100 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини олишган.

### Наманган

**Тўрақўрғон ва Наманган районларининг заршунослари ҳар куни йиллик планнинг 2,5—3 проценти миқдорида пахта тайёрлашга эришяптилар.** Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон», «Шарқ юлдузи», «Москва», Наманган районидаги «Партия XXII съезди», «Коммунизм», Уйчи районидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» колхозларида эса кунига 3.5—4 процент миқдорида пахта топширилмоқда.

Косонсой районидаги **«Коммуна» колхозининг Абдуқаҳҳор Дадабоев бошлиқ звеноси пахта тайёрлаш планини беш иш кунида бажарди.** Қўриқ ерларнинг ҳар гектаридан 22 центнердан «оқ олтин» ундирилди. Коллектив ҳар гектар ердан яна 11 центнердан ҳосил олиш мажбуриятини қабул қилди.

**Чортоқ райони деҳқонлари картошка тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари адо этдилар.** Давлатга 1.815 тонна маҳсулот топширилди.

Район меҳнаткашлари давлатга яна 4.300 тонна картошка топшириш мажбуриятини қабул қилдилар.

### Бухоро

Машина теримини тобора авж олдираётган **Ғиждувон райони хўжаликлари кунига 3,5—4 процент миқдорида пахта тайёрламоқдалар.** Далаларда 280 пахта териш машинаси икки сменада ишлатилаётир.

13 сентябрь куни Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида илғор механик-ҳайдовчилар — **Шокир Зокиров ва Кабир Шариповлар шарафига байроқ кўтарилди.** Уларнинг ҳар бири бир кунда 14 тоннадан пахта теришга эришди.

**Шофиркон райони полизчилари йиллик топшириқни муваффақиятли уддаладилар.** Давлатга 2.850 тонна сифатли маҳсулот топширилди.

### ҚҚАССР

**Автоном республиканинг 19 та шоликор совхозида ҳосил ўрим-йиғими бошлаб юборилди.** Бу ишда 213 жатка ва 125 комбайн иштирок этаётир. Тахтакўпир районидаги шоличиликка ихтисослашган Ленин номли, Фрунзе номли, «8 Март», «Совет Ўзбекистони» ва «Тахтакўпир» совхозлари биринчи бўлиб давлатга дон топширишга киришдилар.

### Фарғона

Ўзбекистон районидаги **«Комсомол» совхози ва Охунбобоев районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозида машина терими оммавий равишда бошланди.** Дастлабки кунларданоқ ҳар бир машинанинг иш унуми 4—5 тонна ташкил этаётир. Ҳайдарали Мелиев, Мирobил Эргашев, Қобилжон Тўйчиев сингари дала гвардиячилари барчага ўрнак бўлишмоқда. Уларнинг ҳар бири мавсумда 200—250 тоннадан пахта териш мажбуриятини олишган.

### Самарқанд

**Пахтачи районидаги Свердлов номли колхоздан Тошниёз Бекниёзов ва Омон Тоғаев ва К. Маркс номли колхоздан Эшмат Қурбонов сингари механик-ҳайдовчилар теримда юқори натижаларга эришмоқдалар.** Уларнинг ҳар бири кунига 10—11 тоннадан пахта тераётир.

Қўл теримида Жомбой районидаги «Правда» колхозидан **Раъно Зиёдова,** Каттақўрғон районидаги Тельман номли колхоздан **Гулчеҳра Хакимова ва Зумрад Мирзаевалар** ҳаммага ўрнак бўлишмоқда. Бу чеварлар хирмонга ҳар куни 200 килограммдан ва ундан ҳам кўпроқ пахта тўкмоқдалар.

### Тошкент

Чиноз районидаги **«Октябрь 40 йиллиги» колхозида Бойодиловлар оиласини ҳамма танийди.** Бу оила аъзолари — Зуҳра, Жамила ва Тоғай ҳар куни қўлда 340—350 килограммдан пахта термоқда. Турсуной Охунова номидаги мукофот лауреати **Турус Бойодилов эса ҳар куни бункердан 4—5 тонна хом ашё бўшатмоқда.**

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг **Эшбой Қўчқоров бошлиқ бригадаси пахтакорлари «Тошкентнинг олтин кузи» фестивали иштирокчиларини илиқ кутиб олдилар.** Украина ва Туркманистондан келган меҳмонлар бу ерда концерт қўйиб бердилар.

### Навоий

Навбаҳор районидаги Фрунзе номли совхознинг **Ойтўхта Жавқочова ва Нозима Азимова бошлиқ бригадаларнинг азаматлари йиллик планни муваффақиятли уддаладилар.** Бригада деҳқонлари қўриқ ерларнинг ҳар гектаридан 15 центнердан ҳосил кўтардилар. Деҳқонлар бу кўрсаткични икки баравар оширишга қарор қилдилар.

Хатирчи районидаги К. Маркс номли колхоз теримчиси **Қандолат Бердиева 13 сентябрь куни 200 килограммдан зиёд пахта терди.**

ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

# ЛУБКОРЛАРНИНГ ҚУВОНЧ ВА ТАШВИШЛАРИ

**⊙ ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ҲАҚЛИ ТАЛАБИ ⊙ МУСОБАҚАДА ҲАМ МУСОБАҚА БОР ⊙ МАҲСУЛОТ СИФАТИ — ДАРОМАД МАНБАИ**

Каноп — қимматли техника экини. У асосан Тошкент областининг Ўрта Чирчиқ, Коммунистик ва Ғалаба районларида етиштирилади. Демак, бу соҳанинг муваффақияти ана шу районлар лубкорларининг иш натижаларига боғлиқ. Бу пойтахт области лубкорлари зиммасига катта масъулият юклайди. Қувонч билан таъкидлаш лозимки, бошқалар қатори Ўрта Чирчиқ районининг кўпгина хўжаликлари бу қимматли экинга алоҳида эътибор бериб, яхши натижаларни қўлга киритиб келмоқдалар. Хусусан, Охунбобоев номли колхоз лубкорлари ҳар гектар ердан 220 центнерга яқин кўкпоя йиғиштириб олиб, районда биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар. Куни кеча «Северний маяк» колхози бригадаларида бўлиб, каноп ўримининг бориши, кишиларнинг орзу-интилишлари билан яқиндан танишишга ҳаракат қилдик. Биз айни шу хўжалик «кўк олтин» ижодкорларининг ишлари билан қизиққанлигимизнинг сабаби бор. Ўтган йили улар етарли даражада омилкорлик, қатъиятлик кўрсатолмай, кўзланган мақсадга эриша олмаган эдилар. Давлатга каноп топшириш йиллик плани 96,4 процентда қолиб кетганди. 1982 йил бошида колхозчиларнинг умумий йиғилиши ўтказилиб, юбилей йилида бу қимматли экинни парваришлаш ҳамда тез ва соз йиғиштириб олиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Ўшанда бу йил колхоз бўйича ҳар гектар ердан 220 центнердан каноп пояси олиш, давлатга жами 12 100 тонна маҳсулот топшириш мажбурияти қабул қилинди.

Мана, кўпгина хўжаликларда каноп ўрим-йиғими ҳам ниҳоясига етяпти. Хўш, мазкур колхоз аъзолари ўтган йилги сабоқлардан тегишли хулоса чиқариб, ишни ваъдага яраша ташкил этолдиларми? Зиммага олинган юксак мажбуриятлар қандай бажариляпти? Колхоз раиси Антон Васильевич Ни ва партия ташкилотининг секретари Тилла Мирбобоевлар қатор бригадалар СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига зўр уюшқоқлик билан меҳнат қилаётганликларини қайд қилдилар. Ўзаро мусобақада Абдумўмин Асангелдиев бошлиқ бригада пешқадамлик қилмоқда. Улар 1981 йилда давлатга каноп топшириш планини 124 процентга бажаришга муваффақ бўлган эдилар. Ниятлари бу йил ҳар гектар ердан 220 центнердан каноп пояси йиғиштириб олиб, ялпи ҳосилнинг 80 процентини биринчи сортларга топширишдир. Ҳозирча бригадага бириктирилган мавжуд майдоннинг 95 проценти йиғиштириб олинди. Натижа ваъдага яраша бўляпти. Доимо, ҳар қандай шароитда ҳам мажбуриятларнинг ортиғи билан бажарилишида бригада бошлиғи коммунист А. Асангелдиевнинг катта ҳиссаси бор. Равшанки, коммунистнинг сўзи ва ишлари, ҳаракатлари қанчалик бир бўлса, принципиал ва эътиқодли бўлса, унинг обрўси, атрофидагиларга таъсири шунчалик юқори бўлади. Бригада бошлиғи узоқ йиллардан буён шу коллективга етакчилик қилиб, мўл, арзон ва сифатли каноп ҳамда пахта ҳосили етиштиришда бой тажриба тўплади. Асангелдиевнинг ажойиб фазилати шундаки, аввало одамлар ҳақида ўйлайди. Уларнинг унумли ишлаб, кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароитларни муҳайё қилиш ҳақида қайғуради. Бригада шийпонида бўлганимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Ён-атрофига мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, анвойи гуллар экилган шийпон чинакам деҳқон оромгоҳига айланган. Кўринарли ерларда дид билан ёзилган турли хил шиорлар, панно ва плакатлар. Бу ерда холодильник, радио, телевизор ва бошқа муҳим жиҳозлар муҳайё. Агитатор Александр Пак дам олиш соатларида кўпчиликни қизиқтирган саволлар юзасидан лекция ва суҳбатлар уюштирмоқда. Конкрет мисоллар орқали сифатли маҳсулот етиштиришнинг аҳамиятини кишиларга чуқур тушунтирмоқда. Умуман, бригадада амалга оширилаётган ҳар бир тадбир омма ғайрат-шижоатини ошириш, план ва мажбуриятларни зиёдаси билан бажаришга қаратиляпти.

Қатор бригадаларда ишни йўлга қўйиш, кишиларнинг топширилган иш учун масъулиятини кучайтиришда ўзаро мусобақанинг роли катта бўляпти. Чунончи, Эрмат Усмонов бошлиқ бригада 10-бригада аъзолари билан қатор йиллардан бери мусобақалашиб келади. Улар «Мусобақалашишдан мақсад—ёрдамлашиш» шиорини илгари суришган. Бу икки коллектив аъзолари мусобақа шартларини вақтида якунлаб, бир-бирларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Долзарб дамларда мўл ҳосил етиштириш юзасидан тўпланган бой тажрибаларни ўртоқлашмоқдалар. Лозим бўлганида бир-бирларига амалий ёрдам кўрсатишяпти. Мана, ҳозир 10-бригада 4-бригадага каноп ўримида кўмаклашмоқда. Мусобақанинг оммавийлиги ва ошкоралиги таъминланаётганлиги, ундан ҳар бир киши манфаатдор бўлаётганлиги сабабли ишда суръат ва сифатга эришилмоқда. Йигитали Анорбоев, Зоя Сайфулина, Маҳмуд Тожибоев, Анна Ким каби зарбдорлар сўз ва шахсий ибратлари билан барчани олға ундамоқдалар. Ана шундай фидокорларнинг шарафли меҳнати туфайли 4,- 7, 9-бригадаларда кутилган натижаларга эришиляпти. Ўрим-йиғим тугалланиб, асосий эътибор пахта йиғим-теримига қаратилмоқда.

Хўжаликдаги илғор лубкорлар ҳақида гап кетганида Раиса Тигай номини биринчилар қатори тилга олишади. Бу ташаббускор бригада бошлиғи кейинги йилларда каноп ҳосилдорлигини сезиларли даражада оширишдан ташқари шоличиликка ҳам қўл урди. Иван Ню, Мария Ким каби тажрибакорлар билан ҳамжиҳатликда иш юритиб, ўтган йили ҳар гектар ердан 210 центнердан каноп, 83 центнердан шоли ҳосили олишга муваффақ бўлганди. Айни кунларда у ўз шогирдлари билан ўтган йилги натижаларни янада мустаҳкамлаб, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига муносиб совға ҳозирлаш учун курашмоқда.

Пахта ва каноп етиштиришга ихтисослашган хўжаликларда дақиқалар қадрига етиб ишлаб, ҳар бир тадбирни вақтида, сифатли амалга ошириш лозим. Афсуски, хўжаликнинг баъзи бригадалари юқорида номлари тилга олинган ҳамкасблари қатори зўр омилкорлик ва уюшқоқлик кўрсата олмаяптилар. 1981 йил давлатга каноп топшириш йиллик планини 82—85 процентга бажарган Турсун Ўрозов, Константин Ким каби ўртоқлар бошлиқ бригадаларда бу йил ҳам иш кўнгилдагидек олиб борилмаяпти. Бу коллективлар шу кунгача мавжуд майдондаги канопнинг 60 процентини ҳам ўрин-йиғиб олишмади. Топширилаётган ҳосилнинг салмоқли қисми иккинчи ва учинчи сортларга ўтказиляпти. Баъзи бригадалар, жумладан, Марям Габитова бошлиқ бригада эса ўтган йилги муваффақиятлардан кифояланиб, хотиржамликка берилди. Ўзаро талабчанлик, ҳамжиҳатлик сусайтириб юборилди. Масъулиятли дамларда каноп экинини парваришлаш, суғориш, озиқлантиришда хатоларга йўл қўйилди. Натижада ҳосилдорлик кескин камайиб кетди. Бу бригадада ҳозирда гектар бошига 140—150 центнердан кўкпоя йиғиштириб олиняпти.

Бу каби коллективларнинг суст фаолияти туфайли колхоз шу кунгача каноп пояси топшириш планини 68 процентга бажарди. Хўжалик заршунослари бу йил ҳар гектар ердан 40 центнердан хирмон кўтариб, жами 5.800 тонна «оқ олтин» топширишга азму қарор қилишган. Белгиланган тадбирларга кўра айни кунларда колхоз йиллик планнинг 4-5 процентн миқдорида пахта топшириши керак. Аммо каноп ўримининг чўзилаётганлиги ва бу ишда ҳамон 500 дан ортиқ киши иштирок этаётганлиги туфайли пахта йиғим-теримида кўзланган ўсишга эришилмаяпти. Бу тадбирни иложи борича тезроқ тугаллаш, асосий эътиборни пахта фронтига қаратиш колхоз маъмурияти, партия ташкилотининг энг муҳим вазифасидир.

Биз хўжалик лубкорлари билан суҳбатлашганимизда улар ўзларининг қимматли фикр-мулоҳазалари, ҳақли талабларини изҳор этдилар. Маълум бўлишича, каноп ўрим-йиғими асосан қўл кучи билан бажариляпти. Тўғри, колхозда 17 та ЛО ва 21 та ЛС агрегатлари ишлатиляпти. Аммо ЛС агрегатининг иш унуми ва сифати паст бўлиб, шу куннинг талабларига жавоб бермайди. Мазкур агрегатни ишлаб чиқариш 1975 йилдан тўхтатилиб, унинг ўрнига иш унуми анча юқори бўлган ЛО агрегатлари ишлаб чиқарила бошланди. Бироқ САИМЭ қошидаги завод бу хилдаги агрегатларни хўжаликларга керагича етказиб бера олмаяпти. Натижада лубкорлар ЛС агрегатларидан фойдаланишга мажбур бўляптилар. Оқибатда маҳсулот сифатига путур етяпти. Маҳсулот сифати эса даромад манбаи демакдир. Биринчи сорт каноп пояси билан учинчи сорт каноп поясининг харид нархи бир-бирндан кескин фарқ қилади.

Хўжалик деҳқонлари яна бир муҳим масала хусусида фикр юритдилар. Бурноги йили колхоз каноп ўрадиган махсус «КУ-5» комбайнини сотиб олди. Бахтга қарши бу комбайн ҳам деҳқонлар талабини қондириб, уларнинг оғирини енгил қилолмади. Биринчидан, комбайн ниҳоятда қиммат, иккинчидан, катта маблағ сарфлаб келтирилган комбайн шамол таъсирида эгикроқ ўсган ёки одатдагидан баландроқ ўсган каноп ҳосилини ўриб-йиғиб ололмайди. Бунинг устига иш унуми ниҳоятда паст. Кунига ярим гектардаги каноп ҳосилини ўриб бера олади. Мана, бу йил колхозда икки комбайн деярли ишлатилмади.

— Ҳозирги кунда лубкорларимиз ўрим-йиғим ишларини иложи борича тезроқ тугаллашга бутун чоралар билан ҳаракат қилмоқдалар. Умуман, ўн биринчи беш йилликда каноп ҳосилини сезиларли даражада кўпайтириш юзасидан конкрет тадбирлар амалга ошириладн, — дея таъкидлади моҳир бригада бошлиғи Раиса Тигай. — Лекин олимларимиз биз — лубкорларнинг ҳақли талабларига қулоқ тутиб, замонавий, иш унуми юқори бўлган агрегатлар яратиш ҳақида алоҳида ўйлаб кўришлари лозим.

Ҳақ гап, бу муҳим соҳани давр талаби даражасида ривожлантириш, деҳқонларни оғир қўл меҳнатидан халос қилиш ана шу масаланинг ҳал этилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

**М. ҚАЮМОВ.**
**«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.**

СССР 60

НЕФТЬ ВА ГАЗ ҚЎРИҚЛАРИНИ ЗАБТ ЭТАЁТГАН МАРДУ-МАЙДОНЛАРГА БАҒИШЛАНГАН ЗАРБДОР ҲАФТАЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

# ХОНАДОНЛАРГА «ЗАНГОРИ ОЛОВ»

Республикамизда хутор системасини тугатиш, улар ўрнига бош план асосида зарур шарт-шароитларга, қулайликларга эга бўлган марказий посёлкалар барпо этиш борасида катта ишлар амалга оширилмоқда. Қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш фаровонлиги ҳам йилдан-йилга ошиб бормоқда. Колхоз ва совхозларда тобора кўплаб қад кўтараётган замонавий обод ва шинам уй-жойлар, маданий-маиший объектлар, коммунал шохобчалар қишлоқларни чинакам социалистик шаҳарчаларга айлантиряпти. Эндиликда бу шаҳарчаларда деҳқон хонадонлари учун барча қулайликлар муҳайё. Ана шундай қулайликлардан бири табиий газдир.

Бугунги кунда Хоразм воҳасида энг арзон ва қулай ёнилғи — табиий ёҳуд суюлтирилган газдан фойдаланмаётган деҳқон хонадонини тасаввур қилиш қийин. Қишлоқларда хутор системаси изчиллик билан тугатилаётганлиги, дала ва фермаларнинг меҳнатчилари, қишлоқ интеллигенцияси бош план асосидаги посёлкаларда яшаётганликлари табиий газ трассалари тармоғини кенгайтиришда қурувчиларимизга қулай имкониятлар яратиб бермоқда. Натижада газ қувурлари шохобчалари, «зангори олов»дан узлуксиз фойдаланаётган хонадонлар сони тобора ошиб бормоқда. Биргина ўтган ўнинчи беш йилликнинг ўзида коллективимизнинг фидокорона меҳнати туфайли 12 миллион сўмликдан зиёд қурилиш-монтаж ишлари адо этилди. Ана шу ҳисобга 15 мингдан ортиқ деҳқон хонадонлари, ўнлаб мактаблар, болалар боғчалари ва яслилари, фермалар, қатор маданий-маиший ва ишлаб чиқариш объектлари газлаштирилди.

Воҳа қишлоқларини газлаштиришдек хайрли ишлар амалдаги беш йилликда, жумладан, СССР ташкил этилганлигининг шонли 60 йиллик юбилейи йилида ҳам қизғин давом эттирилмоқда. Шу йилнинг ўтган саккиз ойлик плани барча техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ошириб адо этилди. Пландаги 1 миллион 780 минг сўмлик ўрнига 2 миллион 78 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Планда кўзда тутилган 1600 та ўрнига 2400 та хонадон табиий газдан баҳраманд бўлди. Яъни давлат план-топшириғи қарийб 150 процентга адо этилди. Газ шохобчаларининг тармоғи 36 километрга кенгайтирилди. Бу ҳам планда кўзда тутилганидан 15 километр кўпдир. Областимизнинг деярли ҳамма районларидаги кўпгина коммунал-маиший, чорвачилик объектлари, кўпгина шифохона, мактаб ва болалар муассасалари табиий газ таъминотидан баҳраманд бўлишди.

Областнинг узоқ Қорақум барханлари ўрнида ташкил этилган шоликорлик ҳамда боғдорчилик-узумчилик совхозлари марказий посёлкаларига табиий газ элтувчи газопровод шохобчалари бунёд этиш ишларига ҳам алоҳида эътибор бермоқдамиз. Яқинда Хива районининг «Қорақум», Янгибозор районининг «Октябрь 50 йиллиги» совхозларига ўтказилаётган газ трассалари шохобчалари қурилишини ниҳоясига етказиб, фойдаланишга бердик. 70 дан ортиқ шоликор, 50 дан кўпроқ полизкор хонадонларига «зангори олов» олиб кирилди. Шунингдек, Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли шоликорлик совхозининг теплица комбинатига, Боғот районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли, Урганч районидаги Ленин номли, Хонқа районидаги «Правда» колхозларининг теплицаларига ҳам янги қувурлар орқали табиий газ юборила бошланди. Хива районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг теплица комбинатига табиий газ элтувчи қувурлар қурилиши яқин вақтлар ичида ниҳоясига етказилади. Шунингдек, Гурлан районидаги «Гулистон», Янгибозор районидаги «Россия» шоликорлик совхозлари, Қўшкўпир районидаги «Қўшкўпир» шоликорлик совхози, Калинин номли колхозларга газ элтувчи газопровод трассалари қурилиши ҳам бошлаб юборилди.

Булардан ташқари азамат қурувчиларимиз Хива шаҳрига 10 километрлик масофада иккинчи навбат газопровод қувурлари ётқизиб бердилар. Бизнинг сидқидиллик билан қилган меҳнатимиздан ён қўшнимиз Қорақалпоғистон АССРнинг Амударё райони маркази аҳолиси ҳам баҳраманд бўлди. Тошовуз компрессор станцияси билан Манғит шаҳри оралиғида 33 километрлик масофада бунёд этилган ана шу газопровод трассаси яқинда фойдаланишга топширилди.

«Ўроқ ва Болға» анъаналарига содиқ қолиб, Урганч районидаги Ленин номли колхозга амалий равишда йил сайин кўпроқ оталиқ ёрдами кўрсатмоқдамиз. Хўжаликнинг чорвачилик фермалари ва теплицаси газлаштирилди. Шунингдек, колхоз меҳнат аҳлига етиштирилган мўл-кўл ҳосилни йиғиб-териб олишда, чорва моллари қишлови учун ем-хашак тўплашда, машина ва бошқа хил трактор-механизмларни капитал ремонт қилишда ҳар йили оталиқ йўли билан яқиндан кўмак бермоқдамиз.

Амалга оширилаётган ана шу хайрли ишларда Отабой Шеров, Йўлдош Раҳимов ўртоқлар бошлиқ пайвандчилар, Анатолий Чубенко, Николай Ивановлар бошлиқ электрпайвандчилар бригадаларининг аъзолари, қувур ётқизувчилардан Михаил Бигдан, автокранчи Йўлдош Бозорбоев, слесарь Хайитбой Ахмедов сингари пешқадамлар ойлик ва квартал топшириқларини ошириб бажариб, коллективнинг, кўчма колонна дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотларининг самимий ҳурмат-эҳтиромларига сазовор бўлмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги ўн биринчи беш йилликда икки беш йиллик плани ҳажмида иш бажаришга азму қарор қилишган.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида қабул қилинган СССР Озиқ-овқат программасини амалга ошириш йўлида авж олиб кетган умумхалқ ҳаракати кўчма колоннамиз бунёдкорларини ҳам бу хайрли ва муҳим ишга муносиб ҳисса қўшишга илҳомлантириб юборди. Шу муносабат билан Амударё соҳилидаги фойдаланилмай ётган ва колоннамизга бириктиб берилган беш гектар тўқайзор ерда ёрдамчи хўжаликка асос солдик. Бу ерларни ўз кучимиз билан ўзлаштириб, айни пайтда маккажўхори ва беда етиштирмоқдамиз. Кооперация йўли билан харид қилинган бир неча бош сигир ва қўй, минг бош жўжа ўз ёрдамчи хўжалигимизда етиштирилаётган ем-хашаклар ҳисобига боқиб семиртирилмоқда. Келажакда бу чорва моллари ва паррандалар бош сонлари янада кўпайтирилади. Айни пайтда ёрдамчи хўжалик зонасида молхона қурилиши жадал суръатлар билан олиб боriляпти. Шунингдек, биз бу ерда балиқчилик хўжалиги ташкил этишни ҳам назарда тутмоқдамиз. Бу хайрли ишлар яқин вақтлар ичида кўчма колоннамиз ишчи-хизматчилари ва инженер-техник ходимларини ўзимизнинг ёрдамчи хўжалигимизда етиштирилган гўшт, тухум, сут ҳамда балиқ маҳсулотлари билан таъминлаб туриш имкониятини беради.

Биз бундан кейин ҳам трестимиз бўлинмалари ўртасида эгаллаб келаётган пешқадамликни қўлдан бермай, воҳа қишлоқларини газлаштириш, ёрдамчи хўжалигимизни қисқа вақтлар ичида ривожлантиришдек хайрли ишларда янгидан-янги ютуқларга эришиш учун бор куч ва имкониятларимизни ишга солаверамиз.

**У. САФОЕВ,**
**«Узбекгазстрой» трестининг Хоразм механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи.**

## ГРАФИКДАН ЎЗИБ

**Ғиждувон районидаги С. Айний номли колхоз сут-товар фермасининг меҳнаткашлари ўртасидаги социалистик мусобақада Гулчеҳра Эшова пешқадамлик қилмоқда. У ҳар бош сигирдан бир кеча-кундузда 14—15 килограммдан— топшириқдагидан 4—5 килограмм кўп сут соғиб олмоқда.**

**Гулчеҳра мамлакатдаги энг яхши соғувчиларнинг тажрибасини доимо ўрганиб бориб, ҳар бир жониворни яхшилаб парвариш қилишга тиришади. Ҳозир унинг меҳнат календарида 1983 йилнинг январи бошланган. Унинг мусобақадош дугонаси Ҳанифа Холиқова ҳам икки йиллик программани ниҳоясига етказиб, ундан орқада қолмаяпти.**

**(ЎзТАГ мухбири).**

## ОЛҚИШИМИЗ СИЗГА, ҚАРДОШЛАР!

**Мана, бир неча кундирки, пахтакор ўлкамиз узра «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивалида қатнашаётган кўп миллатли мамлакатимиз халқлари қўшиқлари янграмоқда. Пойтахт томошабинларини ўз санъатларидан баҳраманд этаётган қатор коллективлар шаҳар ва қишлоқларда концерт бермоқдалар. Пахтакорлар, ғаллакорлар, боғбонлар, чорвадор ва шоликорлар, саноат корхоналарининг ишчилари, қурувчилар, ўқув юртлари студентлари ва бошқа касб эгаларида қардошларимиз қўшиқ ва рақслари катта таассурот қолдирмоқда.**

**Бошқа коллективлар қатори Грузия ССР Давлат «Рустави» ашула ва рақс ансамбли қатнашчиларини ҳам санъат ихлосмандлари ҳамма жойда олқишлаб кутиб олишяпти. Уларнинг қалбларни ҳаяжонга соладиган шўх рақслари беихтиёр Кавказ тоғларини, шўх оқар дарёларини эсга солади.**

**СУРАТДА: ансамбль қатнашчиларининг чиқиши.**

**С. МАҲКАМОВ ва Л. ГУСЕИНОВ фотоси.**

*

## «ОЛТИН КУЗ» ТУҲФАСИ

Бутун республиканинг ишчи клублари, дала шийпонлари, қурилиш майдончалари, театрлари ва концерт залларида «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивали бошланди.

Арманистон ССР давлат рақс ансамбли Нукусга келди. Ансамбль қатнашчилари Қорақалпоғистоннинг кўпгина районларида бўладилар.

Сибирь давлат рақс ансамбли ўз санъати билан Тошкент областидаги «Политотдел» меҳнатчиларини хушнуд этди.

СССР халқ артисти, Ленин мукофотининг лауреати Анатолий Соловьяненко ва Киев давлат филармонияси ансамблининг концерти Самарқандда зўр муваффақият билан ўтди. Рус, украин, итальян қўшиқлари ва романслари янгради.

Қозоғистон ССР қўшиқ ва рақс давлат ансамбли Фарғона область меҳнаткашлари ҳузурига меҳмон бўлиб келди. Қардош республикадан келган артистлар Қўқондаги шаҳар паркининг ёзги театри саҳнасида концерт қўйиб бердилар.

Қирғизистон артистлари наманганликларга ўз ўлкасининг рақсларини намойиш қилдилар. Навоий номли область театридаги концертга келган томошабинлар Қирғизистон ССР давлат рақс ансамблининг хореография композициясини самимий кутиб олдилар.

Андижонликлар белорусс дўстларни куз неъматлари тўла дастурхон очиб кутиб олишди. Хоримиз юз нафар қатнашчисининг ҳаммаси, деди Белоруссия ССРда хизмат кўрсатган артист Михаил Дриневский, серқуёш Андижон диёрида ўзларини самимий кутиб олганликларидан беҳад хурсанд. Биз ўзимизнинг энг яхши қўшиқларимизни сизга, «оқ олтин» ижодкорларига бағишлаймиз.

Эстония ССР давлат филармониясининг камер хори Термизда ўз маҳоратини намойиш қилмоқда. Филармония қатнашчиларининг ҳар бири шаҳар маданият истироҳат боғида биттадан чинор кўчати ўтқазди. Меҳмонлар катта концерт қўйиб бердилар. Бу концертда халқ қўшиқлари, чет эл композиторларининг асарлари янгради. Эстон артистлари Шеробод даштининг чўлқуварлари, Жарқўрғон нефтчилари ҳузурида бўладилар.

Навоийликлар фестиваль қатнашчилари — Латвия ССР «Дайле» давлат рақс ансамблини латишча рақсга тушиб тўппа-тўғри самолёт трапи олдида кутиб олдилар. Навқирон шаҳар маданият саройларининг коллективлари дўстларнинг келишига ана шундай туҳфа тайёрладилар.

Латвиядан келган меҳмонлар навқирон шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар. Корхоналарда, колхоз ва совхозларнинг далаларида бўлдилар. Меҳнат коллективлари билан бўлган ҳар бир учрашув концерт қўйиб бериш билан тугади.

(ЎзТАГ).

ДЕПУТАТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

# ЮКСАКЛАРНИ КЎЗЛАР НИГОҲИ

Холмўмин Сафаров неча йиллардан буён ғўза билан тиллашиб, мард билан беллашиб келаётган тадбиркор ва ташаббускор заршунослардан. У қаерда, қандай шароитда ишламасин, план ва мажбуриятларни зиёдаси билан адо этиб, барчага намуна бўлиб келяпти. Аммо ҳеч қачон бу йилгидек ҳаяжонланмаган эди. Негаки, шогирдлари билан ерга янги нав чигит қадаб, ундан мўл ҳосил олиш учун бутун куч-қувватини аямай меҳнат қилмоқда.

У ўзига таниш ва қадрдон бўлиб қолган йўлдан аста одимлаб бораркан, бепоён пахтазорларга зўр қувонч билан боқади. Чаноғидан тошаётган пахталарга кўз югуртирганда қалби фахр ҳис-туйғулари билан тўлиб тошади. Ахир, нега ҳам шодланмасин. Умумхалқ, умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ишга қўл уриб, юксак ишончни шараф билан оқлаш йўлида шогирдлари билан озмунча тер тўкяптими. Мана, барчани қувонтириб, деҳқон кўнглини чоғ қилаётган мўл-кўл ҳосил нишоналари деҳқон садоқатининг ёрқин ифодаси.

Холмўмин ака шулар ҳақида ўйларкан, район партия комитетининг биринчи секретари Рўзи Саманович Эргашевнинг йил бошида айтган ўша гапларини яна эсга олди.

— Партиямиз юқори сифатли пахта етиштиришга даъват этмоқда, — деганди ўшанда райком секретари. — Биз ана шу мақсадга эришиш учун эртапишар янги навларни ишлаб чиқаришга жорий қилишга ҳаракат қиляпмиз. «Т-14» навли ингичка толали чигитни синовдан ўтказишни сизга топширишга аҳд қилдик. Бу иш ҳар бир бригада аъзосидан ўта омилкорлик, сабр-тоқат билан иш юритишни тақозо этади. Шарафли ишда омад тилайман.

Холмўмин ака ўша куни район партия комитетидан чиқиб, тўғри дала шийпонига йўл олди. Тажрибали заршуносларни йиғиб, янги нав чигитни қисқа муддатда ерга қадаш, уни сифатли парваришлаш хусусида фикрлашди. Айниқса, сувчи механизаторларнинг масъулияти, мақсадга эришишда улар беқиёс роль ўйнашларини алоҳида таъкидлади. Ҳамжиҳатликда навбатдаги иш пухта режалаштириб олинди. Характерлиси шуки, бу йил Холмўмин Сафаровнинг ўзигина эмас, балки у етакчилик қилаётган агроучастканинг 5 та пахтачилик звеноси аъзолари ҳам катта синовдан ўтишмоқда. Мураббий туриб-туриб бир нарсага қувонади. Шогирдлари ҳам, елкама-елка туриб ишлаётган тажрибакорлар ҳам умрининг мазмунини чўлни боғу бўстонга айлантириш, Ватанга йил сайин кўплаб сифатли пахта етказиб беришда деб билган фидойилардир. Чори Шоймимов, Малик Фахриддинов, Раҳмон Дўстов, Ўрол Эшматов каби заршунослар масъулиятни чуқур ҳис қилмоқдалар. Барча қийинчиликларни енгиб, мажбуриятга яраша ҳосил тўплашга эришилди. Улар йиғим-терим мавсумини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Х. Сафаровнинг ўзи ҳозирнинг ўзидаёқ машинада 100 тоннадан ошириб пахта териб қўйди.

Ҳозирда бу омилкор, уста заршунослар даласида бўлсангиз, дилдан қувонасиз. Ҳар бир туп ғўзада ҳосил бисёр. Холмўмин Сафаров етакчилик қилаётган агроучастканинг 250 гектар майдонига ипак пахтанинг янги нави экилган. Қўшни Ленин номли совхознинг Ўрмон Эгамбердиев бошқарувчилик қилаётган бўлим ишчилари ўтган йили бу навни биринчи бўлиб синовдан ўтказдилар. Натижа ёмон бўлмади. Ҳар гектар ердан 48 центнердан қимматбаҳо хом ашё йиғиштириб олинди. Холжўмин Сафаров эса биринчи йилиёқ мажбуриятни катта олди. Ниятлари—СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига гектар бошидан 60 центнердан ингичка толали пахта ҳосили олиш.

— Янги навнинг катта афзалликлари бор, — ҳикоя қилади Холмўмин ака, — у калта бўғин ҳосилни тез олади, яхши ривожланади, барвақт пишади. Яна характерли томони шундаки, «Т-14» ҳосилни жуда пастдан олади. Демак, хушёрлик билан иш юритиш лозим. Жўяк қулоқ билан очиладиган бўлса, биринчи ҳосил бўлган кўсак тупроққа кўмилиб кетади. Қулоқсиз очилганида эса, ҳар туп ғўзада 2—3 тадан кўсак сақлаб қолинади. Бу қўшимча қанча пахта деган гап.

Унинг суҳбатларини синчковлик билан тинглар эканмиз, оддий деҳқоннинг мулоҳазалари олий маълумотли мутахассис, тажрибали хўжалик раҳбари мулоҳазаларидан деярли фарқ қилмаслигини ҳис қилиб, дилдан қувондик. Албатта, бу узоқ йиллар фидокорона қилинган меҳнат самараси. Чиндан ҳам СССР Олий Советининг депутати, СССР Давлат мукофоти лауреати Холмўмин Сафаров пахта илмини пухта эгаллаган, бу борада ўзига хос мактаб яратган мураббийлардан биридир. У бир вақтлар кичкинагина бригадага етакчилик қиларди. Доимо мўл ҳосил етиштириб, уни ўзи «зангори кема»да саранжомлаб оларди. Республикага донг таратган Шоймардон Қудратов, Отамурод Худойназаров каби уста механизаторлардан дарс олган, вақти келганида улар билан басма-басига ишлаган. Мана энди ўша бой тажрибалари ҳар қадамда асқотмоқда. Бу фидойи қалб соҳиби ўзининг ташаббускорлиги билан ҳам оғизга тушган. У чўл шароитида биринчилардан бўлиб нарядсиз системага ўтиб ишлашга аҳд қилди. Ўзи етакчилигидаги агроучасткада 5 та пахтачилик, 1 та ғаллачилик звеноси бор. Турсун Жабборов бошлиқ ғаллачилик звеноси аъзолари бу йил 20 центнер ўрнига 45 центнердан дон етиштирдилар. Беда билан қўшиб экилган майдондан ана шундай юқори ҳосил олинди. Звено аъзолари 30 гектар майдонда уруғлик беда ҳам етиштирмоқдалар. Бу ишларни планли равишда бошқаришда, баъзи муаммоларни ҳал этишда Х. Сафаровнинг кўп йиллик бой тажрибаси қўл келяпти.

Ажойиб пахтакор Холмўмин ака СССР Олий Советининг депутати сифатида ҳам ибратли фаолият юритмоқда. У қишлоқ кишиларининг чинакам ғамхўри. Кишилар унинг ҳузурига тез-тез ташриф буюриб, қувончу ташвишларини баҳам кўрадилар. Баъзи масалаларни ҳал этишда ёрдам сўраб мурожаат этадилар. Халқ депутати ҳаммасига вақт топишга, сайловчиларнинг наказларини кўнгилдагидек бажаришга ҳаракат қилади. У ўзи меҳнат қилаётган Ленин йўли районидаги Будённий номли совхознинг 10-бўлими ишчилари мактаб қурилиши тўғрисида наказ берган эдилар. Х. Сафаров тегишли ташкилотларга учрашиб, бу ишни рўёбга чиқариш йўлида елиб-югурди. Вақти келса бу объектни қурилиш материаллари билан тўла таъминлаш борасида жон койитди. Мана, ҳозирда янги мактабда бўлим ишчиларининг 350 фарзанди таълим олмоқда. Шунингдек, 6-бўлимда ҳам саккиз йиллик мактаб биноси бунёд этилди. 3, 6-бўлимларга эга водопровод суви келтирилди.

— Ҳозир совхозимизда 450 ўринли клуб қурилиши бошлаб юборилди, — дейди совхоз директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдусаттор Қурбонов. — Депутатимиз объектни қурилиш материаллари билан мунтазам таъминлашда катта ёрдам беряпти.

Бу ажойиб инсон, моҳир заршуноснинг энг муҳим фазилати шундаки, қачон қараманг, суҳбатлашманг доимо бирдай. Камтар, камсуқум, улуғ ишларга бош бўлаётган бўлса-да, эришилаётган натижалар билан асло кифояланмайди. Ўз фаолиятига танқидий нуқтаи-назардан ёндошади. Йил сайин янги уфқларни кўзлайди.

**Б. КЕНЖАБОЕВ,**
**«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.**

# Мард майдонда синалади

## ДОЛЗАРБ ДАМЛАР ҚАДРИ

Пахтазор ҳаммани жасоратли меҳнатга чорламоқда. Деҳқоннинг ҳалол меҳнати эвазига бунёд этилган «оқ олтин» чамани, серфайз далалар барчани ўз қўйнига, ҳосил йиғим-теримига даъват этяпти. Ҳа, дарҳақиқат шундай. Пахтакор ҳаётида энг масъулиятли дамлар бошланди. Юрагида ўти, белида қуввати бўлган ҳар бир киши «оқ олтин» хирмони тақдири ҳал этилаётган жойда, мардлар майдони бўлган пахтазорда. Биз яқинда умумхалқ ишига қўшилиб, пахта йиғим-теримида кун сайин суръатни ошираётган меҳнат зарбдорлари — Фарғона область Тошлоқ районидаги Ленин номли колхоз пахтакорлари ҳузурида бўлдик.

Бир неча йилдирки, хўжаликка тажрибали деҳқон, Меҳнат Қизил Байроқ «Ҳурмат белгиси» орденлари кавалери, коммунист Мамажон ака Қодиров раислик қилиб келяпти. Шу давр ичида хўжалик экономикаси мустаҳкамланиб, колхоз илғорлар қаторига чиқиб олди. Биз Мамажон акадан бу йилги пахта йиғим-теримида амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб беришни сўрадик.

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати министрликларининг, республикадаги колхоз ва совхозларнинг 1982 йил ҳосилини йиғиштириб олишга тайёргарликни тугаллаш ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахта сифатини ошириш ҳақидаги йўл-йўриқларини бажариш соҳасидаги иши тўғрисида»ги қарорини иш программаси қилиб олган колхозимиз заршунослари юбилей йили мўл ҳосили учун курашни кундан-кунга авж олдиряптилар, — деди колхоз раиси М. Қодиров. — Бу йил 1018 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 45 центнердан, жами она-Ватанга 4 минг 594 тонна дурдона етиштиришга аҳд қилганмиз. Шу кунларда колхоздаги 16 та пахтачилик бригадасининг ҳаммасида теримни қизгин давом эттиряпмиз.

Хўжаликдаги бригадаларнинг биттаси 60 центнердан, 5 таси 50 центнердан, 10 таси эса 40— 45 центнерлик марранн кўзлаб меҳнат қилишяпти. Пахта йиғим-терими юксак масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда уюшқоқлик билан ташкил этилмоқда.

Раис шундай деб бизни далалар томон бошлади.

— Илғор теримчи Муқаддас Холматова бир кунда 300 килограммдан ошириб пахта терди, — деди Мамажон ака йўл-йўлакай. Сўнгра яна қўшиб қўйди. — Ўзи жуда меҳнатсевар қиз. Ўтган йили ҳам тенгдошлари орасида илғорлик қилганди.

Бу йил ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил йиғиштириб олишга аҳд қилган Усубжон Зокиров бошлиқ бригада даласига етиб келганимизда моҳир теримчилар беллашувининг гувоҳи бўлдик. Чиндан ҳам Муқаддас Холматова дастлабки куни 250 килограмм дурдона терган экан. Шундан сўнг кунига 300 килограммдан ошириб пахта тўкяпти.

— СССРнинг шонли 60 йиллиги нишонланадиган қутлуғ йилда 15 тонна «оқ олтин» териб, юбилейга муносиб совға тайёрлашга қарор қилганман, — дейди илғор теримчи М. Холматова биз билан суҳбатда, — Шунинг учун иш вақтининг ҳар дақиқасидан самарали фойдаланиб, кўпмингкилограммчи дугоналарим билан мусобақалашиб ишлаяпман.

Хўжаликнинг Тоштемир Ҳасанов етакчилик қилаётган бригадаси далаларида ҳам ҳосилни сира нобуд қилмай саранжомлаб олиш авжида. Мақсудахон Қўчқорова, Умида Ҳасанова каби ўнлаб кўпмингкилограммчилар ўзаро мусобақалашиб, ҳар куни бригада хирмонига 250—290 килограммдан «оқ олтин» тўкишяпти. Бу илғор бригада заршунослари ҳам 78 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил йиғиштириб олишга сўз берганлар. Бригада далаларида мажбуриятни коплайдиган даражада ҳосил етиштирилганлигидан кўз қувонади. Эндиги вазифа эса ана шу ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олишдир.

Юбилей йилини ҳар гектар ердан 60 центнердан «оқ олтин» етиштириш билан кутиб олиш ниятида курашаётган Олимжон Ёрбеков бошлиқ бригада заршуносларининг шижоатлари ўзгача. Улар фурсатни ғанимат билиб терим суръатига суръат қўшмоқдалар. Сифатли пахта етиштириш бригада аъзоларининг диққат марказида бўлаётир. Аҳил коллективдаги Кароматхон Усмонова, Чўлпоной Туркбоева ва Ҳалимахон Маҳмудова каби кўплаб чевар теримчилар мардонавор меҳнат қилишяпти. Натижада бригада кунига 4— 5 процентдан пахта сотишга эришмоқда.

Бугунги кунда ҳамманинг диққат-эътибори етиштирилган ҳосилни тез ва қисқа муддатларда йиғиштириб олишга, давлатга юқори сифатли пахта етказиб беришга қаратиляпти. Айни кунларда хўжаликда 1,5 минг киши белига этак боғлаб пахта йиғим-теримида иштирок этмоқда. Шулардан 86 нафар коммунист ва 363 ВЛКСМ аъзоси бошқаларга ибрат бўлаётир.

Колхозда ҳар йили машина теримига жиддий эътибор берилади. Бу йил ҳам хўжалик «оқ олтин» бунёдкорлари 655 гектар майдондаги пахтани «зангори кема»лар ёрдамида териб олишга сўз беришган. Йиғим-терим ишларини ипатоволиклар методи асосида ташкил этиш учун 3 та йиғим-терим отряди тузилди. Улар ихтиёрида 10 та терим агрегати ва 20 та прицеп бор. Механизаторлар икки сменада ишлаб, йиғим-теримни дала—бункер—тележка—тайёрлов пункти усулида олиб боришади. Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати Неъматжон Абдумаликов бу йил «зангори кема» билан 500 тонна пахта териб тўкишга қатъий бел боғлаган. Аминжон Қодиров, Нурматжон Ўринов, Холдоржон Ҳамидов, Тиркаш Тошматов каби механизаторлар ҳам мавсумда 350— 400 тоннадан пахта териб тўкишга сўз берганлар. Иш унуми ана шу мажбуриятга яраша бўлади. Моҳир механизаторлар терим машиналарининг бир зум ҳам бекор туриб қолишига йўл қўймай, кунига 8—10 тоннадан «оқ олтин» теришга эришадилар. Механизаторларнинг меҳнатига пахта сифатига қараб ҳақ тўланади.

Хўжаликда пахтакорлар учун барча шароитлар яратиб берилди. 16 та дала шийпони колхозчиларнинг иккинчи уйига айлантирилган. Йиғим-теримда социалистик мусобақа кенг авж олдириляпти. Ҳар беш кунда теримчилар, механизаторлар ва бригадаларнинг иш натижаси кўриб чиқилиб, ғолиблар моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда.

Колхоз заршунослари дақиқалар қадрига етиб, юбилей йили хирмонини тезроқ бунёд этиш учун бутун куч ва имкониятларни ишга солмоқдалар. Зиммадаги юксак мажбуриятни 20 октябрга қадар бажариш уларнинг эзгу ниятидир.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозида терим агрегатларидан баракали фойдаланилмоқда. Бу ерда «зангори кема»лар иши икки сменада ташкил этилган. Долзарб мавсумда қатнашаётган техника жиловкорларининг меҳнат қилишлари учун барча шароит яратиб берилган. Улар ўртасидаги беллашув якунлари мунтазам маълум қилиб борилипти.

СУРАТДА: колхоз бош инженери Н. Беккуродов (ўртада) теримда қатнашаётган механизаторлар билан навбатдаги ишлар хусусида суҳбатлашмоқда.

А. Мирзажонов фотоси. (ЎзТАГ).

## ТЕРИМ ҚИЗҒИН

Поп районидаги Ленин номли совхоз-техникумининг Тоғаймурод Имомов бошлиқ звеноси аъзолари юбилей йилида ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга аҳд қилганлар. Сўзи билан иши бир азаматлар фидокорона меҳнат эвазига мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда ана шу ҳосилнинг бирор мисқолини ҳам исроф қилмай, қулай муддатларда тез ва соз йиғиштириб олиш учун астойдил ишлашмоқда.

Йиғим-теримда Мамлакат Нормирзаев, Бусалима Оқбоева, Ҳабиба Абдурасулова сингари кўпмингкилограммчи теримчилар кунига 120—150 килограммдан пахта териб, бошқаларга ўрнак бўлишяпти.

Р. ҚУРБОНОВ.

## МАШИНА ТЕРИМИДА СИФАТ

МУТАХАССИС МИНБАРИ

Сўнгги йилларда республикамизнинг пахтакор хўжаликлари юксак унум билан ишлайдиган турли хил машиналарга янада кўпроқ эга бўлдилар. Бу техника воситалари ғўза парвариши ва ҳосил йиғим-теримини юксак агротехника асосида ўтказиш, шу йўл билан пахта етиштириш учун сарфланадиган меҳнат ва пул харажатларини камайтириш имконини бермоқда.

Технологик картага биноан экинларга механизмлар ёрдамида ишлов бериш ва ҳосил йиғим-теримига оид барча жараёнлар ягона технологияга узвий боғланган бўлиши даркор. Ана шу жараёнларнинг бирортаси сифатсиз бажарилиши ёки ўз вақтида ўтказилмаслиги меҳнат ва пул харажатларининг анча сарф бўлишига олиб келади, оптимал муддатлар қўлдан бой берилади. Масалан, Қашқадарё, Сурхондарё ва бошқа областларда айрим йиллари кузги шудгорлаш пайтида ёғингарчилик бўлмаслиги тез-тез учраб туради. Бундай ҳолларда тупроқ жуда ҳам қуриб кетади. Шу боисдан ерни ҳайдашдан олдин суғориш тавсия этилади. Бироқ кўп ҳолларда шундай қилинмайди. Натижада ер сифатли шудгорланмайди, оқибатда плуглар синади ва ёнилғи ортиқча сарфланади. Ана шундай шудгор оқибатида баҳорда ерга бир неча бор ишлов беришни тақозо этади. Бу эса ортиқча меҳнат ва вақт сарфланишига олиб келади.

Машиналар ёрдамида териб олинган пахта сифатини ошириш учун биринчидан, пахта далаларини машина теримига пухта тайёрлаш, иккинчидан, машина терими технологиясига қатъий риоя қилиш, учинчидан, уруғлик ва техник хом ашёни табақалаб териб олишни кенг йўлга қўйиш даркор.

Тадқиқотлар шундан далолат бермоқдаки, кейинги йилларда ҳосилни машиналар билан териб олиш даражаси ўсиш ўрнига бирмунча пасайиб кетди. Пахтанинг ерга тўкилиши кўпайди, сорти пасайди. Машиналар билан териб олинаётган биринчи сорт пахтанинг салмоғи айрим областларда 7—13 процентгача пасайиб кетганлиги айниқса ташвишлидир.

Илғор хўжаликларда ўтказилган тадқиқотлар шундан далолат бермоқдаки, машиналарда терилган биринчи сорт пахта миқдорининг камайишини теримни кўсакларнинг энг кўп миқдорда (70 процент ва ундан ҳам кўпроқ) очилган пайтда бошлашга ўтилганлиги билан изоҳлаш мумкин. Бундай ҳолларда машиналарнинг юксак иш унуми таъминланади, бироқ ғўзанинг пастки қисмидаги юқори сифатли пахта билан юқори қисмидаги нисбатан сифатсиз пахта аралашиб кетади. Шу боисдан бундай ҳосил одатда иккинчи, баъзан эса учинчи сортга қабул қилинади. Кўсакларнинг 55—60 процент қисми очилганда ҳосил машиналар билан икки карра териб олинса, биринчи сорт пахта салмоғи 80 процентни ташкил этади. Уч карра терилганда эса, биринчи сорт салмоғи 70 процентгача пасаяди.

Пишиб етилган ҳосилни уч карра териб олинганда машиналарнинг мавсумий иш унуми икки марта териб олингандагига нисбатан 20—25 процент пасаяди, харажатлар 12—13 процент кўпаяди, хўжаликнинг пахта сотишдан оладиган фойдаси эса 4—4,5 процент қисқаради.

Юқори сифатли хом ашё миқдорини кўпайтириш мақсадида биринчи теримда ҳам, иккинчи теримда ҳам пневмоподборщиклардан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Пневмоподборщиклардан фойдаланилганда машиналар билан териб олинган пахтанинг умумий миқдори кўпайиши билан бирга ерга тўкилган ҳосил миқдори анча камаяди. Пневмоподборщикли машиналар синаб кўрилганда ҳосилнинг 93,3 проценти, шу жумладан 5,9 проценти пневмоподборщик билан териб олинди. Подборщик ишга солинмаганда эса икки теримда пишиб етилган ҳосилнинг 87,37 проценти териб олинди. 10,53 процент ҳосил ерга тўкилди.

Сўнгги йилларда республикада уруғлик пахтани табақалаб териш борасида дастлабки қадамлар қўйилди. 1978 йилдан бошлаб ХВА-1,2 ва ХВБ-1,8 ярусли пахта териш машиналари ишлаб чиқариляпти. Бу машиналардан фойдаланиш қўлда терилганидан қолишмайдиган уруғлик пахта тайёрлаш имконини беряпти.

Бироқ, республикада уруғлик пахтани механизмлар ёрдамида териш имкониятлари ҳали тўла фойдаланилмаётир. Республикадаги мавжуд 2 мингта ХВА-1,2 ва ХВБ-1,8 ярусли пахта териш машиналаридан атиги 660 таси уруғчилик хўжаликларига етказиб берилди. Қолган машиналар техник хом ашёни териб олишда фойдаланилмоқда. Ярусли пахта териш машиналарининг айрим узелларини САИМЭ тайёрлаган ва Бутуниттифоқ «Союзхлопководства» ишлаб чиқариш бирлашмасига топширган таклифлар асосида яхшилаш талаб этилади.

ХВА-1,2 ва ХВБ-1,8 машиналарини ростлаш уруғлик пахтани териш баландлигини танлашдан иборатдир. У ўсимликларнинг ривожланиш даражаси ва кўсакларнинг очилишига қараб белгиланади.

Ростлаш заслонкасининг энг мақбул ҳолати, яъни пастки панелнинг баландлиги ўсимликнинг бўйи, тупларнинг тузилиши ва ҳосил чўғи ҳисобга олинган ҳолда уруғшунос-агроном томонидан белгиланади.

Техникани тақсимлаш пайтида шуни ҳисобга олиш керакки, терим техникасидан группа усулида фойдаланилганда юқори самарага эришиш мумкин. Терим агрегатлари группа усулида ишлатилганда иш сифати устидан назорат қилиш ва машиналарга техника хизмати кўрсатиш енгиллашади, иш унуми ортади, тележкалардан яхшироқ фойдаланиш имконияти вужудга келади.

Шпинделларни ўз вақтида, сифатли тозалаш пахтанинг тоза терилишини, ўз навбатида эса сифатли пахта салмоғининг ортишини таъминлайди. Биринчи теримда тоза теришга ва нобудгарчиликка йўл қўймасликка эришиш учун машина механизмларини тўғри ростлаш ва созлаш даркор. Бунда терим аппаратлари тирқишининг кенглигини белгилашга алоҳида аҳамият бериш зарур. Тирқиш кенглиги ғўза тупларининг ҳолати ва ҳосилдорлик ҳисобга олинган ҳолда қўйидагича ўрнатилади: ўрта толали пахтанинг биринчи теримида олдинги барабанлар жуфти 36—32 миллиметр, кейинги барабанлар жуфти 30—28 миллиметр; иккинчи теримда — олдинги барабанлар жуфти 32—30 миллиметр, кейинги барабанлар жуфти 25—26 миллиметр кенгликда ўрнатилади.

Ингичка толали пахтанинг биринчи теримида эса олдинги барабанлар жуфти 30—28 миллиметр, кейингиси 26 миллиметр; иккинчи теримда — олдинги барабанлар 26 миллиметр, кейингиси 26 миллиметр кенгликда ўрнатилади.

Заводда олдинги барабанлар тирқиши кейинги барабанларникига нисбатан 2 миллиметр кенгроқ ўрнатилади. Шуни унутмаслик керакки, олдинги барабанлар жуфтидаги тирқиш кенглиги кўракларнинг тўкилишига қараб ростланади. Ҳар 10 метр жойда битта кўрак тўкилса, тирқишларни кенгайтириш лозим. Кейинги барабанлар жуфтида териш ва кўракларнинг тўкилиши ростланади. Шунинг учун у 4—6 миллиметр тор бўлиши мумкин.

Теримнинг тоза бўлиши агрегат иш режимининг нормал бўлишига боғлиқдир. Айрим механик-ҳайдовчилар двигатель оборотлари сонини ноўрин ошириб юборишади. Оборотлар сонининг кескин ортиши пахта ва кўракнинг тўкилишини кўпайтириши мумкин.

Энг яхши агротехник кўрсаткичларга эришиш учун машинани дала бўйлаб текис ҳаракатлантириш даркор. Шпинделлар ва съемниклар айланиш сонининг пасайиши пахтанинг нормал терилишини издан чиқаради.

Шуни ёдда тутиш зарурки, пахта териш машиналарини тунда ишлатиш терим сифатини пасайтиради. Чунки бундай ҳолларда терим жараёнларининг боришини назорат қилиш қийинлашади. Шу боисдан қоронғи тушгандан сўнг теримни тўхтатиш, тунда эса машиналарга техника хизмати кўрсатиш ва майда ремонт ишларини амалга ошириш даркор. Бу пайтда механик-ҳайдовчи дам олишга улгуради, машина эса ишга яна шай бўлиб туради.

Терим машиналарини ишга сифатли шайлаш, моҳирона созлаш ва уларга ўз вақтида қараб туриш, рационал технологияни танлаш механизациялаштирилган теримнинг юксак самарадорлигини таъминлаш ва юқори сифатли пахта олиш имконини беради.

А. ХОЖИЕВ,
Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати, техника фанлари кандидати.

## ХАЛҚАРО ҲАЁТ
ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

## ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ТАЛАБЛАРИГА ҚАРАМАЙ

БАЙРУТ. (ТАСС). Тель-Авив ўзининг Ливандаги агрессияси кўламларини кенгайтирмоқда. Исроил авиацияси Ливаннинг Бекаа водийсидаги ва Шимолий Ливаннинг Триполи шаҳри яқинидаги бир қанча районларга ҳужум қилди. Мамлакатда тинчликни сақлаб турувчи араб мамлакатлараро кучлар составига кирган Сурия бўлинмаларининг Метна, Штор ва Дахр ал-Байдардаги позициялари, шунингдек фаластинлик қочоқларнинг Бадави лагери бомбардимон қилинди. Ливан пойтахтидан олинаётган хабарларга кўра, ливанликлар билан фаластинликлар ўртасида кўп киши ўлдирилган ва ярадор қилинган. Агрессорларнинг ҳарбий самолётлари Байрут узра бир неча марта пайдо бўлди.

Исроилликлар Бекаа водийсидаги турли участкаларда Сурия қўшинларининг позицияларига қарата бир неча марта ўқ ҳам очдилар.

Босқинчилар Ливан шарқида кескинликни ҳамон қасддан кучайтирмоқдалар. Кўпгина ҳарбий қисмлар, танклар, бронемашиналар, оғир артиллерия бу ерга келтириб қўйилган. Агрессорлар ҳали Ливанда узоқ вақт қолиш ниятида эканликларини ҳамда БМТ Хавфсизлик Кенгашининг қарорлари ва Ливан, араб ҳамда жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари талаб қилаётганидек ўз қўшинларини олиб кетишни хаёлларига ҳам келтирмаётганликларини яширмаяптилар. Исроил армияси бош штабининг бошлиғи Эйтаннинг айтишича, Исроилнинг Ливанда турган қўшинларига қиш фаслини Ливанда ўтказишга ҳозирлик кўриш тўғрисида кўрсатма берилган. Ливаннинг исроилликлар босиб олган территорияларидан олинаётган маълумотларига кўра, ана шу территорияларда ҳарбий базалар барпо этилмоқда, қишдаги йўлсизлик шароитида қўшинларнинг бемалол ҳаракат қилишини таъминлаш учун шошилинч равишда асфальтланган йўллар қурилмоқда. Босқинчилар ҳозирдаёқ қишки кийим-кечак, шунингдек 35 миллион долларлик аслаҳа-анжом олдилар.

Маҳаллий сиёсий шарҳловчилар буларнинг ҳаммаси Исроил қўшинларининг Бекаа водийсида, шунингдек мамлакат шимолида Сурия бўлинмаларига ва Фаластин қаршилик ҳаракати отрядларига қарши кенг кўламдаги бўлажак ҳарбий операцияларнинг дебочасидир, деб ҳисобламоқдалар.

## МЕҲНАТКАШЛАР НОРОЗИЛИГИ

ПАРИЖ. Умуммеҳнат конфедерациясининг даъватига биноан Францияда меҳнаткашларнинг асосий талаблари, иш билан таъминлаш гарантияланиши, меҳнат шароитлари ва социал таъминот яхшиланиши тўғрисидаги талабларни қўллаб-қувватлаш юзасидан кенг кампания бошланди.

Меҳнаткаш халқ корхона эгаларининг имзоланган ҳамма битимларга риоя этилишига эришиш, ҳукуматнинг демократикислоҳотлари амалга оширилишига тўсқинлик қилишга уринаётган ўнг кучларнинг ҳужумига қаршилик қилиш қатъиятини намойиш этишга бел боғлаган. Меҳнаткашлар миллий экономикани ривожлантириш тўғрисидаги талабларни қўллаб-қувватлаб чиқмоқдалар, капиталнинг чет элга оқиб кетишига қарши норозилик билдирмоқдалар.

## ҲИНДЛАР БИЛАН МУСУЛМОНЛАРНИНГ ТЎҚНАШУВИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг Уттар-Прадеш штатидаги Мирут шаҳрида кескин вазият ҳукм сурмоқда. У ерда ҳиндлар билан мусулмонлар ўртасида диний-жамоа негизида содир бўлган тўқнашувлар натижасида 11 киши ҳалок бўлди, кўп киши жароҳатланди. Шаҳарда комендантлик соати жорий этилди, кўчаларда кучайтирилган полиция нарядлари соқчилик қилиб юрибди.

Ҳиндистон матбуотининг қайд этишича, Мирутдаги воқеалар ўта реакцион шовинистик Раштрия Сваямсевак Сангх ва Жамоати Ислом ташкилотларининг ғаламислиги натижасида бошланди. Бу ташкилотлар Американинг махсус маҳкамалари билан мустаҳкам алоқада эканликлари билан машҳурдир.

БОЛГАРИЯ. Республика пойтахти — София шаҳри халқ ҳокимияти йилларида мислсиз гуллаб-яшнади. Бу ерда қурилаётган кўп қаватли муҳташам бинолар, бунёд этилаётган сўлим хиёбонлар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда.

Суратда: энг йирик миллий ва халқаро анжуманлар, турли маданий тадбирлар ўтказиладиган «София» маданият саройининг умумий кўриниши.

О. Литвин фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

## ҚАЛТИС МУАММО

ВЕНА. Ишлаб чиқаришда мажруҳ бўлиш Австриядаги энг қалтис социал муаммо бўлиб қолмоқда. Австрия ишчи ва хизматчилари палатаси уюштирган матбуот конференциясида хабар қилинишича, ўтган йилнинг бир ўзида корхоналарда 200 мингга яқин бахтсиз ҳодиса содир бўлган, шунинг натижасида 500 киши ҳалок бўлган. Матбуот маълумотларига қараганда, кейинги 34 йил ичида ишлаб чиқаришдаги авария ва бахтсиз ҳодисалар натижасида жами 12.600 киши ҳалок бўлган.

Матбуот конференциясида қайд этилганидек, ишчиларнинг ҳаддан ташқари жисмоний ва руҳий толиқиши, шунингдек хавфсизлик тартиб қоидалари бузилиши мажруҳ ва ҳалок бўлиш шу қадар юқори даражага кўтарилганлигининг асосий сабабидир.

## КАТТА ФАЛОКАТ

МАДРИД. Испаниянинг Малага шаҳри аэропортида Америкада ишлаб чиқарилган ва Нью-Йоркка учиб кетаётган «ТС-10» пассажир самолёти катта фалокатга учради. Испаниянинг «Спантакс» авиация компаниясига қарашли бу самолёт ичида 380 пассажир ва экипажнинг 13 аъзоси бор эди.

Фалокатни ўз кўзи билан кўрган кишиларнинг хабар қилишича, самолёт учиш полосасидан юриб ўтгач, деворни бузиб, гавжум тош йўлга чиқиб қолган. Шу ерда у юк машинасига урилиб, ёна бошлаган. Кўпчилик пассажирлар ёнаётган самолётдан бир амаллаб чиқиб олишга уринганлар. Аммо, дастлабки маълумотларга қараганда, 70 га яқин киши ҳалок бўлган, 100 дан ортиқ киши жароҳатланган ва бадани куйган. (ТАСС).

## МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК НЕГИЗИ

РАБОТ. (ТАСС). Тараққиёт ва социализм партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси эълон қилган баёнотда бундай дейилади: араб мамлакатлари давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг Фасда бўлиб ўтган XII кенгашида қабул қилинган қарорлар арабларнинг сафларини жипслаштириш йўлида қўйилган реалистик қадам бўлди. Кенгаш қатнашчилари қабул қилган план арабларнинг ҳуқуқларини амалга оширишни ва Яқин Шарқ можаросини адолатли негизда бартараф этишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

Араблар биргаликдаги сиёсий планга нисбатан рози бўлиб қолиш билангина чекланиб қолмасликлари ниҳоятда муҳимдир, деб уқтирилади ҳужжатда. Мазкур планнинг қоидалари муваффақиятли амалга оширилиши учун зарур воситаларни таъминлаш уларнинг энг биринчи бурчидир.

ҚУВАЙТ. Қувайт амри Шайх Жобир Ал-Аҳмад ас-Сабоҳ КУНА агентлиги мухбири билан суҳбатда Фасдаги кенгашнинг якунлари Яқин Шарқ можаросини бартараф этиш ишида катта роль ўйнайди, деб ишонч билдирди. У араб мамлакатларининг Фасдаги кенгашда қатнашган раҳбарлари Исроил агрессияси вақтида Байрутда қаҳрамонларча жанг қилган Фаластин қаршилик ҳаракати жангчиларига нисбатан чуқур ҳурмат белгиси сифатида Фаластин Озодлик ташкилоти ижроия комитетининг раиси Я. Арафатни ниҳоятда самимий кутиб олганликларини қайд этди.

ДАМАШҚ. Сериянинг «Ассавра» газетаси ёзади: араб мамлакатлари давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг Фасдаги XII кенгаши араблар Америка—сионист агрессия кучларига қарши биргаликда самарали ҳаракатлар қилиб, ривожлантиришлари мумкин бўлган ижобий қадам ва муваффақият бўлди.

Кенгашда Вашингтон дўқпўписа сиёсати ёрдамида арабларга тиқиштиришга уринган Америка режаси барбод этилишига эришишга муваффақ бўлинганлигининг ўзи муваффақиятдир, деб уқтиради «Ассавра» газетаси.

РИМ. Бу ерда олинган хабарларга кўра, Исроил Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси баёнот эълон қилган. Баёнотда бундай дейилади: араб мамлакатлари давлат ва ҳукуматлари бошлиқларининг Фасдаги кенгаши қатнашчилари қабул қилган якунловчи декларация Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш учун негиз яратди. Декларация Исроилни ҳал қилувчи синовга дучор қилдики, бу синовда у чинакам тинчликка, араб халқлари билан, шу жумладан Фаластин халқи билан тинч-тотув яшаш ва ҳамкорликка интилишини ёхуд ўзининг араблар билан муносабатларини чексиз уруш асосида қуришни афзал билиш ёки билмаслигини намойиш қилиши керак.

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚАРДОШ АДАБИЁТЛАР ФЕСТИВАЛИ БОШЛАНДИ

# АДАБИЁТЛАР ДЎСТЛИГИ — ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ

Ана шу ибора турмуш тарзимизга сингиб, халқларимиз ўртасидаги қардошлик алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Бу алоқалар бир-биримизнинг маданий меросимиздан, адабиёт ва санъатимиз ютуқларидан баҳраманд бўлишимизга хизмат қилибгина қолмасдан, халқларимиз ҳаёти, кураши ва меҳнат зафарлари билан яқиндан танишишимизга, қувонишимизга ҳам ёрдам бермоқда.

Айниқса, кейинги йилларда кўпмиллатли адабиётимиз ва санъатимиз равнақини намойиш этиш, иттифоқдош республикалар маданияти ва санъатидан дўстларни баҳраманд қилиш мақсадида ўтказилаётган турли байрамлар, фестиваллар ва ўн кунликлар бу алоқаларни мустаҳкамлаш, халқларимизни бир-бирига боғлайдиган меҳр-оқибат ипларини маҳкамроқ туташтиришга хизмат қилмоқда. Ватанимиз пойтахти Москвада ўзбек адабиёти ва санъати кунлари, республикамизда озарбайжон ва тожик адабиёти кунлари нақадар юксак савияда ўтганлиги, бу кунлар халқларимиз қардошлиги байрамига айланиб кетганлигини эсланг. Фақат шугина эмас, қалам аҳилларининг ўзаро дўстлиги, фикрдошлиги, бир-бирининг ижодига бўлган самимияти ҳам адабиётларимиз равнақига, халқлармиз миллий маданиятининг тараққиётига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Шундай экан, у ёки бу республикада ижодкорларнинг тўпланиши, эзгу ниятлар йўлида фикр олишувлари халқларимиз дўстлиги ва қардошлигининг яна ҳам мустаҳкам бўлишини таъминлайди.

Мана, бугун прогрессив инсоният СССР ташкил топган куннинг 60 йиллик тўйига ҳозирлик кўраётган, қуёшли республикамизда олтин куз ўз дастурхонини ёйган тўкинчилик бир паллада дўстларимиз тилларида тинчлик, бирлик, ҳамкорлик, бахт ва саодат, гўзаллик ва она-Ватан мадҳ этилган қўшиқлар янграмоқда. Тошкентда бошланган «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат байрами бутун республикамиз бўйлаб қанот қоқмоқда. Ана шундай шодиёналар давом этаётган кунларда Ўзбекистонга яна бир катта байрам — кўпмиллатли адабиётимиз байрами ташриф буюрди.

Эртага Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг пойтахти Нукусда СССРнинг 60 йиллиги шарафига ўтказиладиган қардош адабиётлар фестивали тантанали равишда очилади. 20 сентябрда Самарқанд ва Фарғонада ҳам ана шу унутилмас байрамга бағишланган тантанали йиғилишлар бўлади. Бепоён мамлакатимиз ўлкаларидан келган адиблар 25 сентябрда Тошкентда тўпланадилар.

Ҳамишадагидек бу галги совет адабиёти байрамига барча қардош республикаларнинг етук ёзувчилари, шоирлари, драматурглари, ноширлари, танқидчилари, марказий газета ва журналларнинг масъул ходимлари қатнашадилар. Фестиваль давомида азиз меҳмонлар саноат корхоналари, ўқув юртлари, колхоз ва совхозлар, йирик қурилишлар ва яйловларда бўлишади. Ўзбек китобхонлари Москва ва ленинградлик, барча қардош республика адабиёти вакиллари билан учрашиб, уларнинг янги асарлари билан танишадилар.

Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистонимизнинг 6 миллион тонналик «оқ олтин» хирмонини тиклаш, СССРнинг 60 йиллиги шарафига зиммага қабул қилинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш учун меҳнат симфонияси авжига чиққан шу олтин паллада бошланаётган кўп миллатли халқларимиз адабиётининг катта фестивали дўстларнинг дийдор кўришиши, яратилган маънавий бойликлардан халқларимизнинг манфаатдор бўлиши ва адабиётларимиз алоқаларининг яна ҳам мустаҳкамланишида жуда катта роль ўйнайди.

Қалам аҳилларининг учрашувлари ва фикр олишувлари ҳамиша янги, ижодий парвозларга ундайди. Ўзбекистонда ўтадиган бу галги учрашувлар ҳам ана шундай ижодий изланишларга хизмат қилади.
Суратда: кўп миллатли адабиётимиз вакилларининг бир группаси. С. Маҳкамов фотоси.

Андрей ДЕМЕНТЬЕВ.

## НАВОИЙНИ ЎҚИБ...

Бор-йўғи уч кун-у, — уч фаслга тенг,
Менинг бор бойлигим — ана шу уч кун.
Биринчи кун менга сен баҳор бўлдинг,
Умид қуёшидан умидбахш учқун.
Иккинчи кун менга айни ёз бўлдинг,
Яъни муҳаббатнинг авж саратони.
Оташдан титрарди бутун борлиғинг—
Лабларинг, қўлларинг, жонинг жаҳони.
Учинчи кунимга томди кўзёшлар,
Сен менга куз бўлиб термулдинг сўлғин.
Муҳаббатлар, ғамлар, сабру бардошлар
Энг сўнгги куч бўлиб чиқди бир ёнғин.
Шундан сўнг биз учун кириб келди қиш —
Айриликнинг узоқ-узоқ йиллари.
Сени ҳам, мени ҳам қилдилар беҳуш
Ҳижроннинг бераҳм аччиқ еллари!

С. РАҲМОН таржимаси.

Реваз ИНАНИШВИЛИ

## БУ ТУШЕТИДА БЎЛГАН ЭДИ

ҲИКОЯ

Атрофда гўё сукунат ҳукмрон. Тоғлар хомуш, ёнбағирларидаги дарахтчалар қилт этмайди, харсанглар устида қушлар кўринмайди. Тушетиликлар уйларидан чиқишиб, осмонга нигоҳ ташлашади-да, ҳали қуёш нурлари тушиб турган девор ёнларига бориб ўтиришади. Ёки жимгина қирга кўтарилиб, атрофга мафтункорона боққанча туришади. Ёки ўтлоққа чордона қуришади. Бу ерда битта каттакон бароқ ит ҳам бўлиб, ҳамиша нимадир қидираётгандек, тимискиланиб юради.

Болалар оз. Борлари ҳам ўзларини катталардек тутишади. Мана масалан кеча етти ёшлар чамасидаги икки қизалоқ харсанг тошга ўтириб олишиб, жундан пайпоқ тўқишарди. (Қаранг айни ўйинқароқ ёшдаги қизчалар ҳам ўз ташвишлари билан банд). Фақат аҳён-аҳёнда тоққа нигох ташлашарди. Уларга яқинлашганимда қизчалар менга бошдан-оёқ разм солишиб, беғубор жилмайиб қўйишди-да, юмушларини давом эттиравериишди.

— Мактабга борасизлармн? — сўрадим улардан.

Иккиси баробар жавоб беришди:

— Биринчи синфни аллақачон битирганмиз, ҳозир иккинчисига қатнаймиз.

Бу гўшада ҳеч қачон шамол бўлмайди, дейсан. Туман бошингда шундоққина осилиб тургандек. Хонадонлар эрталаб ўчоққа ўт ёққанда эса тутун тепага, тўғри буралиб кўтарилади. Қушлар ҳам бу ерда сукунат ва осойишталикни бузмайди. Фақат пастдаги жилғанинг қуйи томонидан қурбақанинг «ашула»си эшитилади. Қишлоқдан деярли пастда, қалин ўтлар орасида эни икки метрча келадиган, суви тип-тиниқ бўлганидан таги кўриниб турадиган чуқур қудуқ бор. Унда каттакон хон балиқ сузиб юради. Ҳар куни мункайиб қолган бир кампир қудуқ томон тушиб боради ва сув бўйига ўтириб олиб, кафтидаги нонни увоқлаб, қудуққа ташлайди, балиқ увоқларни абжирлик билан луқма қилади.

Кечқурунлари кекса-ёш қишлоқ четидаги майдонга чиқишади. Ҳали қуёш нурларини йиғиштириб олишга улгурмаган девор ёнида аёллар давра қуришади. Эркаклар эса сал нарида, қатор бўлиб туришади ёки ўтлоққа ёнбошлашиб, сигарета чекишиб, нималар ҳақидадир гурунглашади.

Жамоат жам бўлгач аёллар тўдасидан кимдир ёнидаги дугонасини туртиб, ўртага тортади, қий-чув кўтарилади. Ўртага чиққан аёл югурганча қўрғон томон кетади-да, кўп ўтмай гармон кўтариб қайтади. Оломон қийқириғи остида девор ёнига бориб ўтиради. Гармонни эҳтиёткорлик билан тиззасига жойлаштириб, тугмачаларини босиб, созини текшириб кўради. Сози жойидалигига кўнгли тўлгач, шўх пардаларни босиб, янгроқ овозда қўшиқ бошлайди.

— Оҳ, қанчалар гўзал бу Тушетия!..

Хонанда осмонўпар тоғлари, булут ва шаршаралари, бурама қияликлари, қўй-қўзига тўла яйловлар, чўққиларга олиб борадиган сўқмоқлар, таёғига суяниб, водий латофатига мафтункор боқаётган чўпон-чўлиқлар қишлоқнинг хусн-жамоли эканини ёниб куйлайди... Бу таъриф ҳаммани маҳлиё этади. Майдондагилар хор бўлиб, муҳаббат қўшиғини айтишади: кўрмоқ истаб мени эй йигит, келаберма ёнимга, ёмон кўзлар севгимизга гумон айлашар. Бадном бўлиб, баҳордаги қорга ўхшаб қолмайлик.

Сўнг бошловчи ўрнидан туриб, рақсга тушади. Шунда болакайлардан бири ўртага чиқиб, қўлларини қуш қанотидек ёйганча, даврани гир айланади ва оёқларини ҳаракатга келтириб, енгил рақсга тушади. Шу ҳаракати билан ўзидан катталарни ўйинга чорлайди. Шундай қилиб, аёллар ва эркаклар даврасидан бирин-кетин талабгорлар ўртага чиқади. Қувноқ кулги ва дилларни тўлқинлантирувчи ҳайқириқлар олис-олисларга таралади. Рақс қўшиққа уланади.

**Ташлаб кетма бизни эй, меҳмон,**
**Кетаман, деб қўрқитма кўп ҳам.**
**Кетар бўлсанг олиб кет бирга,**
**Тақдирларни кўрамиз баҳам.**

Йилнинг етти ойида катта ердан ажралиб қоладиган тушетиликлар учун меҳмон нақадар азизлигини мана шу қўшиқдан билса бўлади. Соғинч ҳисси бу ерда ҳаммани, эркаклар ва аёлларни баробар одамлар меҳрига талпинтиради. «Ташлаб кетма бизни эй, меҳмон...», деб илтижо қилаётган тушетиликлар айни чоғда чўққиларида қор ярқираб турган тоғлардан кўнгил узишолмайди.

Аста-секин қорли чўққиларга туман чўкади, кўкдаги булутларни йиртиб, юлдузлар чарақлайди. Шунда ёши улуғроқ аёллардан бири уйдан бурк олиб чиқиб, кўзларида муҳаббат ўти ловуллаб турган қизнинг нозик елкасига ташлайди...

Ана шу тоғли ўлкага қўнганимизда, вертолётимиз атрофида уймалашаётган болалар бизни янгилик билан қувонтирди:

— Қишлоғимизда меҳмон бор — лезгинлар!

— Йигит ва қиз. Али ва Фотима! Эр-хотин!

— Улар бир-бирларини болаликдан севишаркан — хохолаб кулишиб, бири қўйиб, иккинчиси гапирарди,— ота-оналари уларнинг уйланишларига рози бўлишмапти. Ота-оналари замонавий одамлар эмас эканлар. Бошқа иложлари қолмагач, Али билан Фотима маслаҳатлашиб, тоғдан ошиб бизга, Грузияга келишипти!.. Ёққан ёмғир ҳали қуёш тушмайдиган қиялик ва пастқам жойларда ётган қорни эритиб, ҳамма жойни шалоббо қилиб юборган ўша кунда лезгинлар тоғдан ошиб ўтишган экан. Даражон уларга бошпана бериб, кийимларини қуритиб, қоринларини тўйдирипти. Болалар ҳаммасини шошмай, ўзлари кўргандек ҳикоя қилишарди. Фотима беҳад гўзал, кўкраклари Доғистон зеб-зийнатларига тўла эмиш. Кечалари ажойиб қўшиқлар айтармиш. Лекин кўчага чиқишга уялармиш. Али колхоз отарига кираётганмиш...

Мен Доғистонни беҳад севаман. Ишим учун материал тўплаб юрган кезларим тоғли овулларда кўп бўлганман. Ҳали ҳам тоғ сўқмоқлари, қайнар булоқлар, қалбни эркаловчи қўшиқларини эслайман... Болалар айтган хушхабар менга тинчлик бермай қўйди. Фотима билан Алини тезроқ кўриш, улар билан танишиш иштиёқи туғилди менда.

Алини эртасиёқ учратдим. Қишлоқ йигитлари билан кечки сайил ўтадиган майдонга чиққанди. Бошида папах, ёқа тугмалари солинмаган, кўкраги очиқ, сигарета чекарди. Бошқалар қатори ўртада ўйнаётган болага қувонч бахш этиш учун ингичка, узун бармоқларини тинимсиз қарсиллатиб, «ҳа-ҳа»: дея қичқирарди. Ҳатто болакайга қўшилиб, даврани бир айланиб ҳам чиқди. Уни таништириш учун менинг ёнимга бошлаб келишганида, уялганидан қизариб, оёғини бир-бирига чалиштириб, ҳурмат юзасидан бошини эгди.

— Мен сенинг овулингда бўлганман, — дедим.

— Ростданми? — Юзи боягидан ҳам қизариб кетди.

— У ерда, қишлоққа кираверишда осиқлик тош турарди, эсладим мен — ҳали ҳам борми?

— Бўлмасамчи, ўшандай турипти.

— Шаршара остидаги тегирмончи?

— Тегирмон ҳам бор...

— Булоқ-чи?

— Булоқ ҳам...

— Хотининг нега бу ерга чиқмайди?

— Уялади.

— Нега, кимдан?

— Ҳали келинчак, нотаниш одамлар.

— Ундай қилма, бу ерга олиб келишинг керак.

— Кўнса олиб келаман.

Бироқ эртаси яна ёлғиз ўзи келди. Негадир орқама-орқа сигарета чекарди.

— Али, нега Фотимасиз чиқдинг? — дедим ёнига бориб.

Елкасини қисди, қизариб-бўзариб, бошини қуйи солди.

Эртаси уй эгаси Надо иккимиз кечаги кечки овқатдан қолган пича май, пишлоқни қоғозга ўрадик, хўжайка ўзидан духи ва «Бинака» тиш пастаси қўшди, уникига меҳмонга жўнадик. У ерда, тоғли ўлкада бундай йўқлашни шунчаки одат билишади. Фотима ўзларига ажратиб берилган кичкинагина хонада ўтирган экан. Бизни ўз яқинларидек кутиб олди. Нозиккина, пешонаси кенг, лаблари юпқа, садаф тишлари ўзига ярашган қиз экан. Ҳеч қандай безаклари йўқ эди. Аввалига кўзларини олиб қочишга, юзини кафтлари билан бекитишга ҳаракат қиларди. Аста элиқиб, стол устига нон ва сут қўйиб, чойга таклиф этди. Биз олиб борган хинкелни иситиб, чой қайнатди. Ҳар гал ўрнидан тураётганда узр сўрарди. Кўнглига келмасин учун столга қўйган нарсаларини тамади қилдик. Гоҳо Надо иккимиз бир-биримизга кўз қисиб, Фотимага савол берардик. У бўлса сўроқларимизга бир оҳангда жавоб қайтарарди. Хайрлашаётганимизда Надо бирор нарса керак бўлиб қолса уялмасдан айтиши, ёрдам беришимизни тайинлади...

Фотима бизни кўчагача кузатиб чиқди. Ниҳоят тўхтаб, хайрлашиш учун қўлини кўтарди. Бир оз юрганимиздан кейин қичқириб қолди:

— Тўхтанглар! — шундай деди-да уйи томон югуриб кетди. Зум ўтмай икки қўлида гулдонга ўхшаш гардишли буюмини кўтариб чиқди. Ҳар қанча қаршилик қилмайлик бирини менга, бирини Надога тутқазди.

Яна бир кундан кейин кечқурун Фотимани майдонда кўрдим. Хотинларнинг ўртасида ўтирарди. Ҳаво анча аёз эди. Фотима бошига оппоқ шоҳи рўмол ташлаб, эркакларнинг пўстинига ўралиб олганидан кўзлари ва оппоқ тишларигина кўринарди. Менга кўзи тушиб, майин жилмайди ва ўрнидан туриб, эгилиб салом берди. Мен ўша томонга ўтиб, унга яқин ўтирдим ва турмушлари, тоғли қишлоқда совуқ қийнамаяптими, деб сўрадим.

— Йўқ, йўқ, ҳаммаси яхши, — деди чиройли кўзларини пир-пиратиб ва гўё бошқа нима дейишини сўрамоқчидек, Али томонга боқди. Али эркаклар даврасида бир қиём телпагини кўтариб-тушириб, шодмон куларди. Аёллар Фотима билан гурунглашишни хоҳлашарди. Унинг кўзлари чақнарди.

— Лелани чақиринглар, қаёққа кетиб қолди?—Худди Фотиманинг гапини эшитгандек Лела унинг ёнига келиб ўтирди ва Фотимани эркалаб сўради: «Қандай сен?. Кейин маслаҳат берди: «Ўзингни бардам тут!». Сўнг Надо тиззасига қўйган гармоннинг қайишини тўғрилаб, тугмачаларини босди:

**Менда агар бўлганда учарга қанот,**
**Шамол била елардим шу он сен томон...**

Фотима унга қувонч ва севинч билан боқди. Лела бўлса, бир қўшиқни тугатиб, тоғлар оша ёлғиз юрадиган чўпон ҳақида ашула бошлаб юборди. Лела иккинчи қўшиқни айтаётганида Али Фотимага нимадир деди. У елкасини қисиб, «Йўқ, йўқ» деганини биз ҳам аниқ эшитдик.

Лекин Али овозини кўтариб, буйруқнамо «унга гармонни беринглар!» — деди. Фотима нозик қўлларини узатиб, гармонни олдида, қайишини елкаси узра ўтқазиб, бармоқлари жой излаётгандек, тугмачалар узра пастдан юқорига, юқоридан пастга қараб юра бошлади. «Кел, бизни қийнама, бошлай қол!» деди Али илжайиб. Фотима истар-истамас гармон қулоқларини босди.

Унинг қандай чалганини эшитганингизда! Гўё оқшом сукунати чок-чокидан сўкилиб, кўкда марварид зарралар ёлқинланаётгандек. Али ёлғондан аччиқланиб, нимадир деди. Шунда Фотима бошини кўтарди, кўзини юмиб, қўшиқ бошлади! Қани энди унинг нима ҳақида ва қандай куйлаганини тасвирлай олсам! Нозиккина қизгина шунча ғам-ҳасрат, аёл қайғусини кичкинагина қалбига қандай сиғдира олди экан-а?! Аёллар эмас, эркаклар ҳам сеҳрлангандек, бошларини қуйи солганча чайқалишарди.

Фотима қўшиқни тугатиб, гармонни ёнидаги аёлга узатди.

«Яна, яна!», дея илтимос қилдик. У пўстинга ўралганча ғужанак бўлиб ўтирарди. Лела тизалаганча Фотима томон талпинди ва унинг бошини кўксига босиб, пешонасидан ўпди. Эркаклар ҳаяжондан тамшаниб, лабларини ялашарди. Али нимадир дея ҳайқирди ва хандон отиб кулди. Бошқаларнинг таклифини маъқуллаб, хотинидан илтимос қилди. «Яна айт!». Бироқ Фотима осонликча рози бўлмасди.

Лела ҳам бошқа қўшиқ айтмади. У ҳамон чўккалаганча Фотиманинг кўзларига боқарди. Фотима эса ундан куйлашни илтимос қиларди. Лела «Эҳ-а! Сендан кейин менга ким қўйипти қўшиқ айтишни!», дейишга деди-ю, гармон қайишини елкасидан ўтказиб, мунгли оҳангда қўшиқ бошлади:

**Азизим, билсанг менинг қалбимни,**
**Оғир тош бўлиб эзар ғам-ҳасрат.**
**Кўйлакдаги тугмалар ботиб,**
**Оғритгани мисол дардларим беҳад.**

Бу аёлларнинг ўтмишдаги оғир қисмати, бахтсиз турмуши ҳақидаги ҳасрат эди. Ҳақ-ҳуқуқи паймол этилган, тақдири азалга қул бўлиб, орзу-умидлари пучга чиқиб, жигар-бағри эзилиб, ота хонадонига қайтаётган қизнинг нолиши акс этган эди бу қўшиқда...

Мен Фотимага қарадим. Иккала қўли билан пўстиннинг ёқасини кўтариб, томоғини бекитарди. Совуқдан қалтираётгани шундоқ сезилиб турарди.

Субҳидамда туриб ташқарига чиқдим. Ҳали шудринг кўтарилмаган ёнбағирда икки киши — эркак ва аёл ёнма-ён нишаблаб боришарди. Улар шу зайл пастга тушиб кетишди ва бир-бирларига суянганча анча туришди. Кейин майин майсазорга ўтиришиб, бир-бирига тикилишди. Мен Али билан Фотимани дарров танидим.

Ана шу лаҳзалар нақадар ҳаяжонли, унутилмас дамлар эканини ҳис этдим. Уларнинг олтин лаҳзалари бизнинг Тушетида ўтаётгани менга ҳузур бахш этди...

Ж. ШАРОПОВ таржимаси.

## Спорт

ЧИМ ХОККЕЙ

### БОЙ БЕРИЛАЁТГАН МАВҚЕ

**Хотин-қиз командалари ўртасидаги бу йилги СССР чемпионатида (олий лига) Андижоннинг «Андижанка» коллективи муваффақиятсиз қатнашмоқда. Натижада мамлакатнинг икки бор чемпиони бўлган андижонликлар турдан-турга жадвалдаги мавқеларини бой беришяпти.**

«Андижанка» навбатдаги ўйинларни Москва областининг «Спартак» командаси билан ўтказди. Рақиблар ўртасидаги дастлабки ўйин дуранг билан тугади. Бунда командалар биттадан муваффақиятга эришишди. Такрорий учрашув эса мезбонлар устунлигида ўтди. Улар ташаббускорликда ҳаракат қилиб, меҳмонларни ўйинни уч маротаба майдон марказидан бошлашга мажбур этишди — 3:0.

Бу йил кучлилар сафида биринчи бор иштирок этаётган Тошкент областининг «Политотдел» командаси қизлари «Андижанка» коллективига қараганда яхши натижага эришишмоқда. Шунинг учун ҳам колхоз хоккейчи қизлари турнир жадвалида олтинчи ўринни эгаллаб туришибди. «Политотдел» ҳам галдаги учрашувларни сафарда ўтказди. Улар Москвада маҳаллий «Крилья Советов» командасининг меҳмони бўлишди. Биринчи кунги учрашувда дарвозалар даҳлсиз қолди. Такрорий ўйинда майдон эгалари 2:0 ҳисобида устун келишди.

Турнир пешқадами — Москванинг СКИФ хоккейчилари Бокунинг «Связист» клуби билан бўлган биринчи ўйинни ўз фойдасига (2:0) ҳал этди. Олмаотада маҳаллий «Связист» ва ТТУ (Горький) командалари ўзаро куч синашишди — 2:0, 1:1. Энди эътиборингизга командаларнинг турнир жадвалида тутган мавқеини ҳавола этамиз.

| | Ў | О |
|---|---|---|
| СКИФ (Москва) | 31 | 49 |
| «Спартак» (Москва области) | 28 | 40 |
| «Связист» (Олмаота) | 30 | 34 |
| «Связист» (Боку) | 31 | 33 |
| «Крилья Советов» (Москва) | 30 | 30 |
| «Политотдел» (Тошкент области) | 28 | 24 |
| ТТУ (Горький) | 28 | 23 |
| «Андижанка» (Андижон) | 28 | 23 |
| «Колос» (Борисполь) | 28 | 18 |
| «Спартак» (Москва) | 28 | 16 |

ФУТБОЛ

### ИККИНЧИ ЛИГАДА

**Мамлакат чемпионатининг иккинчи лига, еттинчи зонасидага ўтган тур учрашувлари ҳам қизғин курашларга бой бўлди.**

Зона пешқадами — Самарқанднинг «Динамо» футболчилари ўтган тур учрашувини сафарда ўтказишди. Улар «Хива» командаси билан бўлган матчда бир очко йўқотдилар — 0:0.

Жадвалнинг иккинчи поғонасида бораётган Наманганнинг «Навбаҳор» коллективи эса сафарда — «Шаҳрихончи» командаси билан бўлган ўйинда қўш очко йўқотди. Бу матчда мезбонлар 2:0 ҳисобида ғолиб чиқишди.

Бошқа учрашувлар қуйидаги натижаларни берди — «Нефтяник» — «Хўжанд» — 1:1, «Хоразм» — «Ҳисор» — 4:2, «Зарафшон» — «Старт» — 1:0, «Олой» — «Соҳибкор» — 0:0, ОРМ — «Янгиер» — 1:2, «Пахтакор» — «Ёшлик» — 2:0. «Автомобилист» — «Амударё» — 3:1.

Редактор ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

## Телевидение

### ПАЙШАНБА

16 СЕНТЯБРЬ

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Горнчилар, қаердасиз!»
10.25 «Тугалланмаган дарс». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
11.30 «Калуга билан учрашув». Телевизион ҳужжатли фильм.
11.50 Волга Давлат рус халқ хорининг концерти.
12.35 «Кукриникслар». Ҳужжатли фильм.
13.25 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Дўстлар экрани». Ҳужжатли фильмлар программаси.
16.15 Стол тенниси бўйича Европа лигаси биринчилиги. СССР — Италия терма командалари.
16.55 «Барокко» камер ансамбли чалади.
17.10 «Мексика бўйлаб». Кинопрограмма.
17.45 «Ватан қуёши остида».
18.30 «Фан оламида».
19.00 «Расмларда қуёш акси бор».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Духовой оркестр чалади» Телевизион кўрик-конкурс.
20.00 Футбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги. 1/16 финал. «Грассхопперс» (Швейцария) — «Динамо» (Киев). Швейцариядан олиб кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 Телевизион музикали фильм.
23.30 «Дунё воқеалари».
23.45 «Москва бўйлаб саёҳат. Горький кўчаси». Телевизион ҳужжатли фильм.

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Тепаликдаги уй». Телевизион ҳужжатли фильм. «Қишлоқ қиссалари» туркумидан 2-фильм.
19.55 «Биргаликда аҳил оиламиз».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «Сиз бунга қодирсиз».
21.30 «Время».
22.05 «Тугалланмаган дарс». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

● УзТВ I

11.25 Кўрсатувлар программаси.
11.30 «Қишлоқ келинлари». Ҳужжатли фильм.
12.00 «До-ре-ми-фа-соль». Мактаб ўқувчилари учун музикали-ўқув кўрсатуви (такрорий).
12.30 Зоология. Бўғимоёқлилар туркуми.
13.00 «Мафтункор бахт юлдузи». Бадиий фильм. 2-серия.
* * *
17.55 Кўрсатувлар программаси.
18.00 Ёшларнинг III Бутуниттифоқ спорт ўйинларида Ўзбекистон делегацияси чиқишларининг якунларига бағишланган спорт байрами. «Пахтакор» Марказий стадионидан репортаж.
19.00 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми олдидан. «Фан уфқлари».
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ягона оилада». Кўрсатувда Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари Т. Б. Боймиров иштирок этади.
20.30 «Ахборот».
20.50 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Гулшод Отабоева концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Хирмонингизга барака».
22.25 «Отасизлик». Бадиий фильм.
23.55 Янгиликлар.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана

БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000, ТОШКЕНТ—П, ЛЕНИН КЎЧАСИ, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 33-44-43 32-56-21, 33-54-33, 32-54-42. Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-54-48, 32-56-25. Партия турмуши бўлими — 32-56-34, 32-56-22. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-28. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52, 32-56-39. Таржима бўлимлари — 32-56-37, 32-54-54. Сатира ва юмор бўлими — 32-54-52. Иллюстрация бўлими — 32-56-27, 32-58-83. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р.— 07423. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64543. А. 1114. 12